

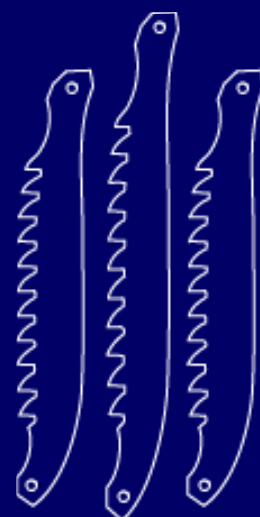

Siljan kommune

Plan for

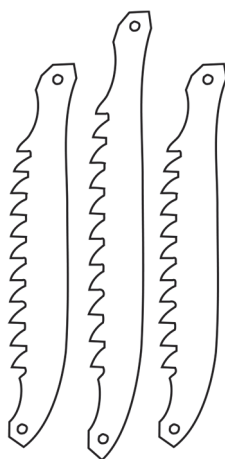
Økonomi 2027-30

Kommunedirektørens utkast 21. mai 2026

Forsidefoto:

Vidar Moløkken / frittfallfoto.no

Økonomi 2025-28

Innledning	2
Mål og premisser	4
Administrasjon	5
Oppvekst	11
Helse	22
Samfunn	29
Økonomiplan	36
Avslutning.....	43

Innledning

Handlingsprogrammet

Kommunen skal ha en samlet kommuneplan som omfatter samfunnsdel med handlingsdel og arealdel¹. Økonomiplanen inngår i denne handlingsdelen som rulleres årlig, heretter kalt handlingsprogram. Handlingsprogrammet inneholder premisser, strategiske mål og økonomiske rammer for kommende fireårsperiode.

Kommuneplanens samfunnsdel skal være grunnlag for avdelingenes planer og virksomhet. De ulike kommuneplanene har en handlingsdel som angir hvordan den enkelte plan skal følges opp. Handlingsdelen rulleres årlig og er innarbeidet i handlingsprogrammet. Vi har valgt å bygge opp handlingsprogrammet etter den administrative organiseringen slik at hver kommunalsjef redegjør for sin virksomhet.

Kommunedirektøren har organisert kommunen i 4 avdelinger²: Administrasjon, Oppvekst, Helse og Samfunn. I tillegg er barnehagemyndighet, NAV, næring og beredskap direkte underlagt kommunedirektøren og i dette dokumentet under Avdeling for administrasjon. Den politiske organiseringen³ følger den samme strukturen med formannskapet og tre utvalg knyttet til de ulike avdelingene. Ut fra saksmengde i utvalgene kan det framstå hensiktsmessig å slå sammen Utvalg for Oppvekst og Utvalg for Helse til et utvalg, samt Eldrerådet og Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne til et råd. Det vil medføre en bedre ressursbruk og helhetstankegang av tilbudet innen de to største avdelingene.

Økonomiske rammer og forutsetninger

I handlingsprogrammet legges driftsbudsjettet for 2027-30 frem i faste 2026-kroner. På utgiftssiden er det heller ikke tatt hensyn til lønnsvekst, demografiendringer eller annen prisjustering. Også investeringsprosjektene presenteres i faste 2026-kroner. Det må samtidig understrekes at ikke alle investeringsprosjekter er ferdig kostnadsberegnet for planperioden på nåværende tidspunkt.

I hele økonomiplanperioden er det lagt opp til investeringer på totalt kr. 48,05 millioner kroner. 21,22 millioner kroner av investeringsplanen er tenkt finansiert med eksterne lån. I all hovedsak er dette lån til oppgradering og rehabilitering av VA-nettet. Gjeldsgraden vil ligge rundt 53 %. Til sammenlikning har Telemark fylke en gjeldsgrad på 98,7 % i 2025, mens sammenliknbare kommuner ligger på 91,7 %⁴. Resten av investeringsutgiftene finansieres ved overføring fra drift, ubundne investeringsfond og tilskudd.

De økonomiske rammene for handlingsprogrammet 2027-30 bygger på rammene vedtatt budsjett for 2026 og handlingsprogrammet for 2026-29. Signalene i kommuneproposisjonen for 2027 er innarbeidet i dette dokumentet. De økonomiske rammebetingelsene har etter de foreslåtte endringene i inntektsystemet utviklet seg i positiv retning i forhold til foregående år og planer. Kostnadsøkningene de siste årene gjør at det i økonomiplanperioden er vanskelig å gå i balanse uten å bruke av disposisjonsfondet. Det krever et kontinuerlig fokus på nøkternt og riktig driftsnivå i henhold til de rammer, betingelser og krav kommunen har. En urolig verden og mye uforutsigbarhet gir også en usikkerhet ved fastsettelse av rentenivået i planperioden.

Det er et nasjonalt uttalt mål at netto driftsresultat ligger på 1,75 % av driftsinntektene⁵. I planperioden 2027-30 er det budsjettet med et netto driftsresultat fra -0,42 % til 0,20 %. Siljan kommune setter mål om

¹ Plan og byggingloven av 27. juni 2008 nr. 71 § 11-1.

² Kommunal organisering ble vedtatt av Siljan kommunestyre den 16. juni 2009 i sak 18/2009.

³ Politisk organisering ble vedtatt av Siljan kommunestyre den 15. desember 2009 i sak 62/2009.

⁴ KOSTRA 2025.

⁵ Kommunal- og moderniseringsdepartementet: Rapport fra Det tekniske beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi den 20. april 2015.

netto driftsresultat til 0,25 % i planperioden. Inntektssystemet viser høyere statlige overføringer over rammetilskuddet. Reversering av negative konsekvenser av kommunereformen for frivillige små kommuner er gjennomført fra 2025. Det er også gjort endringer på skatt og inntektsutjevning som kommer små og skattesvake kommuner til gode. I tillegg er kostnadsnøkler revidert, og det foreslåtte resultatet her er også positivt for Siljan kommune.

Prognosen for rammetilskudd og skatt er satt etter SSBs beregning av folketallet etter MMMM⁶ alternativ.

Tidligere vedtatte prosjekter for kommende år er ikke omtalt i dette dokumentet. Det vises til tidligere økonomiplaner for nærmere beskrivelse.

Befolkningsutviklingen

Folketallet i kommunen er 2 377 per 1.1.2025. Dette er en nedgang på 12 personer i løpet av 2025 eller -0,50 %. Dette er en mer negativ utvikling enn resten av Telemark, som i gjennomsnitt har hatt en økning i folketall på 0,03 %. Folketilveksten i landet lå også på 0,59 % i 2025.

Kommunens langsiktige økonomiske situasjon avhenger blant annet av fremtidig befolkningsvekst. Både skatteinntekter og rammetilskudd blir påvirket av befolkningsutviklingen, men også utgiftsnivået tilsvarende. Befolknings sammensetningen er en viktig faktor ved beregning av rammetilskuddet. Det er ferdigstilt gode boligtomter i Siljan klare for salg og plan for boattraktivitet⁷ er et tiltak for å stimulere til økt befolkningsvekst.

Kommunens driftsinntekter

Skatt på inntekt og formue

Skatteinntektene i Siljan er på 88,2 % av landsgjennomsnittet i planperioden. Siljan kommune har god aktivitet på NAV for å få arbeidsledige i arbeid. Befolkningsutviklingen i årene fremover vil også kunne påvirke inntektsmulighetene. Skatteinntektene i planperioden er basert på prognosene fra KS etter kommuneproposisjonen og rapport per mai 2026 fra KS. Dette er en offensiv budsjettert skatteinntekt og det innebærer en risiko for at kommunen ikke oppnår nivået.

Eiendomsskatt

Maksimal eiendomsskattesatsen for boliger og fritidseiendommer er 4 promille og Siljan kommune har vedtatt denne satsen. Dette ligger inne i planperioden. Det er imidlertid endringer hvert år som følge av at formuesgrunnlaget blir oppdatert hvert år basert på SSB sine beregninger. Eiendomsskatt er oppjustert fra budsjett 2026 som følge av årlig revidering av formuesgrunnlaget fra Skatteetaten og nye boliger. Det gjennomføres ny kontorjustering av kommunalt takserte eiendommer i 2027 og 2029.

Rammetilskudd

Kommunen legger til grunn prognosen utarbeidet av KS i mai 2026.

Gebyrer og brukerbetalinger

Gebyrene for vann, avløp og renovasjon fastsettes etter selvkostprinsippet og vil bli justert i budsjett som følge av vedtatte investeringer innenfor disse områdene og for å avvikle opparbeidede fond. Gebyrene vil reguleres i henhold til dette. Det pågår et rehabiliteringsarbeid på VA-anlegget og dette vil vises i de kommunale gebyrene i årene fremover. Utgifter til lån til disse prosjektene inkluderes i gebyrene.

⁶ Statistisk Sentralbyrå hovedalternativ for framskrivning.

⁷ Plan for boattraktivitet 2022 ble vedtatt av Siljan kommunestyre den 10. mai 2022 i sak 31/2022.

Kommunens driftsutgifter

Lønns- og pensjonsutgifter

Lønn og pensjonsutgifter utgjør om lag to tredjedeler av kommunens driftsutgifter. Det er ikke korrigert for lønnsøkninger i dette handlingsprogrammet siden budsjettet for 2026 danner grunnlaget, og det forventes at lønnsutviklingen i kommunen følger lønnsutviklingen i kommunal sektor.

Varer og tjenester

Utgifter til varer og tjenester i sektoren korrigeres årlig med den kommunale deflatoren⁸. Denne korrigeringen er ikke gjort i den økonomiske handlingsplanen for perioden. Deflatoren er anslått til 4,6 % i 2026 i RNB. Lønn anslås til 4,4 % fra 4,0 % og pris til 4,9 % fra 2,8 %.

Finans

Siljan kommune har en enkel plassering av sine aktiva i tråd med vedtatt finansreglement⁹. Det er lagt inn en forventet avkastning på Nibor på midler som ikke står på «høyrentekonto». Nibor + 0,4 prosentpoeng er lagt inn for fondsmidler som er plassert på denne kontoen. Styringsrenten er i vekst. Dette er hensyntatt i finansutgiftene og det er en stor økning her, netto økning i finansutgifter på 0,4 millioner kroner i planperioden. Kommunens låneportefølje er sammensatt i henhold til vedtatt finans- og gjeldsreglement¹⁰.

Driftsresultat

Netto driftsresultat er en viktig indikator på den økonomiske balansen. Det legges i planen opp til et netto driftsresultat som ikke når det anbefalte nivået på 1,75. I planperioden 2027-30 er det budsjettet med et netto driftsresultat fra -0,42 % til 0,20 %. Driften er over år er justert ned til et nøkternt nivå med fokus på lovpålagte, og det er et redusert tjenestetilbud.

Mål og premisser

Økonomiplanen skal vise kommunestyrets prioriteringer og de mål og premisser som økonomiplanen bygger på¹¹. Kommunestyret har plikt til å vedta måltall for utvikling av kommunenes økonomi¹². Disse måltallene skal bygge på lokalt skjønn, være langsiktige, realistiske og oppnåelige. Det er viktig å påpeke at disse måltallene er lokale handlingsregler, og de er ikke rettslig bindende for budsjetttrammene.

Siljan kommunes visjon i kommuneplanens samfunnsdel er **Trygg, levende og inkluderende**

Siljan kommune ønsker å jobbe mot følgende finansielle måltall på lang sikt, men ser at disse vil være betydelig lavere i økonomiplanperioden.

Finansielle måltall

- a) Netto driftsresultat på 0,25 % av driftsinntektene.
- b) Disposisjonsfond minimum på 5 % av driftsinntekten.
- c) Netto lånegjeld på 60 % av driftsinntektene eller lavere.

⁸ Kommunal deflator er veid samlet prisendring i kommunesektoren i prosent.

⁹ Reglement for finans- og gjeldsforvaltningen ble vedtatt av Siljan kommunestyre den 28. mars 2017 i sak 9/2017.

¹⁰ Reglement for finans- og gjeldsforvaltningen ble vedtatt av Siljan kommunestyre den 28. mars 2017 i sak 9/2017.

¹¹ Lov om kommuner og fylkeskommuner § 14-4

¹² Lov om kommuner og fylkeskommuner § 14-2

Premisser

FNs bærekraftsmål¹³ ligger som grunnleggende premiss for hele kommunens drift.

- a) Gjennom godt og riktig tjenestetilbud øke Siljans befolkning med 1 %
- b) Rapportere årlig på oppfølgingen av FNs bærekraftsmål
- c) Gjennomføre en kontinuerlig digitalisering for å effektivisere tjenesteproduksjonen til innbyggerne og næringslivet
- d) Ivareta informasjonsbehovet til kommunens innbyggere og arbeidstakere ved å ha fokus på oppdatert og riktig informasjon
- e) Sørge for kapasitet til å håndtere uforutsette og alvorlige hendelser
- f) Sørge for ivaretagelse av personvern i alle kommunes forhold
- g) Ivareta arbeidstakerne i alle perioder av arbeidslivet
- h) Risikovurdere sårbarheten med få ansatte innen tjenesteområdene
- i) Gi lovpålagte tjenester innen sosialtjenesten
- j) Gi lovpålagte tjenester innen barnehage, skole og barnevern
- k) Gi lovpålagte tjenester innen helse og omsorg
- l) Beregne gebyr innen selvkostområdene til 100 % dekning
- m) Følge nasjonale føringer med miljøvennlig anskaffelser og bærekraftig utvikling av kommunen
- n) Ha attraktive byggeklare boligtomter til enhver tid
- o) Sørge for kvalitet, bærekraft og videre generasjoner ved å bygge ut og rehabiliterer VA-nettet
- p) Sørge for kvalitet og miljøvern ved å utføre lovpålagte tilsyn
- q) Utvikle et attraktivt botilbud i Siljan sentrum med leiligheter og bibliotek
- r) Tilrettelegge for målrettet etablering av ny næringsvirksomhet

Administrasjon

Innledning

Avdelingen er en støttefunksjon for kommunes øvrige avdelinger og har ansvar for servicekontor, informasjonsarbeid, arkivtjeneste, politisk sekretariat, økonomi- og personalforvaltning, beredskap, tjenesteutvikling og kvalitetsarbeid og eiendomsskattekontor. I tillegg er kjøp av revisjonstjenester og kontrollutvalgs-sekretariat lagt til avdelingen. Kommunens kostnader til næringsarbeid, samt andel av felles driftsutgifter til NAV-kontoret og Siljan kirkelige fellesråd er også lagt inn under rammeområdet.

Kommunedirektørkollegiet i Grenland har vedtatt å utrede om tettere interkommunalt samarbeid om de administrative funksjonene lønn, regnskap og dokumentsender/arkiv kan bidra til mer effektiv bruk av ressurser, større kapasitet og kompetanse, redusere sårbarhet og styrke robusthet, og sikre tilstrekkelig kvalitet og utviklingskraft. Utredningen er nå ferdigstilt bygger på et bredt kunnskapsgrunnlag, herunder nøkkeltall, samfunnsanalyse, intervjuer med ansatte og ledere i de seks kommunene, samt relevant forskning og erfaringer fra andre samarbeidsprosjekter. Rapporten beskriver dagens situasjon, peker på utfordringer og sårbarheter, og drøfter forutsetninger for videre utvikling og samarbeid.

Personellmessig omfattes avdelingen av kommunedirektøren, kommunalsjef for HR, kommunalsjef for økonomi og staben.

Mål for avdelingen

- a) Være en viktig bidragsyter og støttespiller for alle kommunens tjenesteområder

¹³ FNs bærekraftsmål - <https://www.fn.no/om-fn/fns-baerekraftsmaal>

- b) Være forutsigbar og tilgjengelig for kommunens innbyggere
- c) Bidra til at Siljan kommune er en attraktiv arbeidsgiver
- d) Utvikle og drifte en funksjonell kommunikasjon internt og eksternt
- e) Styrke avdelingens faglige robusthet
- f) Økt fokus på beredskap, øvelser og rutinebeskrivelser

Sentrale utfordringer

Økonomikontoret

Avdelingen jobber kontinuerlig med resten av organisasjonen for å sikre gode samarbeidsrutiner for å bidra til løsninger og tjenester til det beste for Siljan kommunes innbyggere. Avdelingen er liten og har fokus på å videreføre arbeidet med rutiner og erfaringsoverføring i avdelingen. Dette er nødvendig for å sikre en større robusthet. Kontoret har en lav bemanning i forhold til oppgaver som må løses og mange arbeidsoppgaver er personavhengig.

Servicekontoret

Det vil fortsatt være fokus på gode rutiner for bruk av sak- og arkivsystemet. Saksbehandlingssystem med integrasjon mot arkiv er en vesentlig del av kommunens drift og bidrar til kvalitet og utvikling i tjenesteyting mot innbyggerne. Digitalisering og integrasjon mellom sak- / arkivsystemet og kommunens andre fagsystemer er viktig fremover.

Servicekontoret er i stadig utvikling for å møte endrede krav til tilgjengelighet og for å håndtere nye ansvarsområder på en ressurseffektiv og god måte. Det er viktig å legge til rette for en god tilpasning av kontorets tjenester for å møte dette. NAV har flyttet til kommunehuset og har kontorer ved siden av servicekontorets lokaler. Dette muliggjør forsterket samarbeid på flere områder til det beste for innbyggerne i Siljan. Dette arbeidet fortsetter også i planperioden.

Personalforvaltning

HR skal bidra til å tilrettelegge for en felles arbeidsgiverpolitikk som er avgjørende for at kommunen kan rekruttere, utvikle og beholde kvalifisert arbeidskraft, utvikle medarbeidernes kompetanse og bidra til å skape en felles organisasjonskultur. HR har fokus på en felles introduksjon til kommunen for å kvalitetssikre at nødvendig informasjon blir gitt, opplæring av sentrale verdier, og fellesoppgaver i organisasjonen.

Siljan kommune har få ansatte sett i forhold til de oppgavene som skal løses. I praksis betyr det at mange ansatte har oppgaver innen flere fagfelt, og få eller ingen kolleger å fordele oppgavene på. Det gjør organisasjonen sårbar ved sykdom og turnover.

Det vil fremdeles være fokus på en felles introduksjon til kommunen for å kvalitetssikre at nødvendig informasjon blir gitt, opplæring av sentrale verdier, og fellesoppgaver i organisasjonen. Siljan kommunes mangeårige strategi på at alle faste stillinger skal være faglærte, bidrar til gode tjenester gitt på et godt faglig grunnlag. Denne strategien utfordres når kommunen får stadig dårligere økonomi.

Digitalisering i alle deler av organisasjonen påvirker arbeidshverdagen. I de kommende år vil det være stort fokus på opplæring av ansatte i ulike fagsystemer og felles overordnede digitale programmer. Det er stadig flere områder som blir digitalisert, og kravene til ansattes digitale kompetanse øker.

Lønnspolitikken vil kunne komme til å bli utfordret de kommende år. Stadig økte krav til kompetanse bidrar til økt konkurranse mellom kommunene og andre offentlige og private virksomheter. Likelønn og moderat lønn vil fremdeles være en villet politikk.

Sykefraværet er høyt i kommunen og det vil i planperioden jobbes med å få stabilisert sykefraværet på et lavere nivå. Heltidskultur er et prioritert satsningsområde og målet er at andelen medarbeidere i heltidsstillinger øker i kommunen som helhet.

I Siljan kommune er det gjennom år etablert et godt samarbeid med de tillitsvalgte. Partsamarbeid er viktig og nødvendig for kommunen.

Arbeidsgiver har ansvaret for et trygt og helsefremmende arbeidsmiljø. Kravet innebærer et systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i alle enheter og avdelinger. Samarbeid med vernetjenesten er viktig. Arbeidsmiljøutvalget skal virke for et fullt forsvarlig arbeidsmiljø.

Sentrale tiltak som tilbud om ulike treningsformer til ulike personalgrupper vil videreføres.

Siljan kommune samarbeider med OKOS¹⁴ og ser viktigheten av å bidra til med lærlingeplasser. Kommunens økonomi har imidlertid gjort at vi har gått fra tre lærlingeplasser i 2025 til 1 lærlingeplass i 2026. Kommunen bidrar også til praksisplasser for studenter innen oppvekst og helse. Både for omdømmebygging, rekruttering og det generelle samfunnsansvaret er det viktig å videreføre denne praksis.

Beredskap

Det er viktig å tilrettelegge for en god samfunnsikkerhet. Beredskapsarbeidet har derfor et økende fokus ut fra endringene i trusselbildet innen områder som klima, ekstremisme, helse, forsyning og cyberangrep. Sårbarheten i verden gir også konsekvenser i lokalsamfunnet. Kriseledelsen har fått god operativ erfaring de siste årene. Et langsiktig og strategisk arbeid fra beredskapskoordinator har gitt positive resultater. ROS-analysene er utvidet til 18 områder med mulige uønskede hendelser. Det arbeides for å innarbeide ytterligere beredskapsøvelser. Beredskapsarbeidet er prioritert i de ulike deler av kommuneorganisasjonen.

Næring

Næringsarbeidet har fått en større lokal forankring etter at Vekst i Grenland IKS ble avviklet og det er inngått avtale om tjenestekjøp innen næring, samtidig som rådgiveren deltar i næringssjefkollegiet i Grenland.

I kommunen skal det være et innovativt søkelys på å utvikle et attraktivt sentrum, etablere attraktive boområder, tilby næringstomter og opprettholde et godt kollektivtilbud.

Det er ikke lagt inn kommunale kostnader til regulering og opparbeidelse av nytt industriområde. Et slik arbeid anbefales utført i privat regi.

Barnehagemyndigheten

§ 10 i barnehageloven beskriver barnehagemyndighetens ansvar: Kommunen er lokal barnehage-myndighet. Kommunen skal gi veiledning og påse at barnehagene drives i samsvar med bestemmelsene i denne loven med forskrifter. Barnehagemyndigheten ble i 2022 overført fra oppvekstavdelingen til stab under kommunedirektøren. Dette for å tilfredsstille de nasjonale kravene om at barnehageeier ikke også kan ha ansvar for barnehagemyndigheten.

¹⁴ Opplæringskontoret for offentlig sektor.

Interkommunalt samarbeid

Grenlandssamarbeidet koordinerer det interkommunale samarbeidet i regionen. Det er 64 interkommunale samarbeidstiltak, fordelt på 4 aksjeselskaper, 7 interkommunale selskap, 1 interkommunalt politisk råd, 2 kommunale oppgavefellesskap, 12 vertskommunesamarbeid, 11 tjenestekjøp, 2 foreninger, 4 politiske nettverk og 23 faglige nettverk. Det interkommunale samarbeidet er en forutsetning for både å bestå og lykkes som en liten kommune

NAV

Innledning

De langsiktige og overordnede føringene for NAV er nedfelt i en langtidsplan som bygger på NAV sin virksomhetsstrategi:

- a) Vi gir mennesker muligheter
- b) Tydelig, til stede og løsningsdyktig

De kommunale tjenestene i Nav Siljan består av økonomisk sosialhjelp, økonomisk rådgivning, forvaltning, kvalifiseringsprogrammet, midlertidig botilbud og bosetning av flyktninger.

Dette skal NAV oppnå

Overordnede mål ligger fast og vil også i perioden 2026-2029 være:

- a) Flere i varig tilknytning til arbeidslivet
- b) Bedre brukermøter
- c) Pålitelig forvaltning

De prioriterte målgruppene er:

- a) Unge som ikke har fullført videregående opplæring
- b) Innvandrere fra land utenfor EØS
- c) Personer med nedsatt arbeidsevne
- d) Langtidsledige

Innenfor disse målgruppene er brukere under 30 år særskilt prioritert, og omfattes av ungdomsgarantien.

De prioriterte målgruppene sammenfaller i stor grad med de gruppene som utgjør den største andelen av sosialhjelpsmottakerne i kommunen.

Status og utfordringsbilde

Det norske arbeidsmarkedet fungerer bra, og arbeidsledigheten er svært lav. Likevel ser vi at enkelte grupper ikke lykkes med å skaffe og beholde et arbeid.

Det er de samme gruppene som tidligere er nevnt under prioritert målgruppe:

- a) Unge som ikke har fullført videregående opplæring
- b) Innvandrere fra land utenfor EØS
- c) Personer med nedsatt arbeidsevne
- d) Langtidsledige

Nøkkeltall for Siljan kommune	2022	2023	2024	2025
Antall sosialhjelpsmottakere	27	34	33	27
Gjennomsnittlig utbetaling pr stønadsmåned, økonomisk sosialhjelp (kr)	9946	9937	8449	9645
Antall sosialhjelpsmottakere 18-24 år	0	5	8	5
Antall sosialhjelpsmottakere med stønad i 6 måneder eller mer	-	2	3	6
Antall sosialhjelpsmottakere med sosialhjelp som viktigste kilde til livsopphold	9	14	17	15
Antall barn i familier som mottok sosialhjelp	32	26	34	21
Antall bosatte flyktninger (ukrainske)	15	16	10	3
Antall mottakere av introduksjonsstønad	7	9	14	8

Velferdssystemet, med ulike statlige inntektssikringsordninger, treffer de aller fleste som ikke kan forsørge seg selv gjennom eget arbeid. De som ikke tilfredsstillt kravene som stilles til å være kvalifisert til disse ordningene, vil ofte bli henvist til sosialhjelpsordningen for å sikre sitt livsopphold.

Nav sin overordnede prioritering av disse gruppene vil derfor sammenfalle med kommunens behov for å begrense utgiftene til økonomisk sosialhjelp.

	2022	2023	2024	2025	landet
Sysselsatte i befolkningen 15-74 år	69,0 %	69,4 %	69,3%	69,8%	68,2%
Innvandrere i arbeid	67,3 %	66,5 %	65,2%	68,9%	63,3%
Utenfor arbeid, utdanning og opplæring 15-29 år	6,1 %	6,8%	5,0%	-	9,9%
Andel mottakere med sosialhjelp som hovedinntektskilde	26,1 %	41,2 %	51,5 %	55,6%	34,0%

Demografi

Demografiutviklingen i planperioden vil i noe grad påvirke utgiftene til økonomisk sosialhjelp og de sosiale tjenestene. Behovet for sosialhjelp er relativt uavhengig av alder og andre demografiske forhold. Behovet for bosetting av personer med rett til midlertidig beskyttelse (Ukrainske statsborgere) og hvor stor den faktiske bosettingen i Siljan blir, har stor betydning for utgiftene til sosialhjelp. Dette henger også sammen med hvilke andre rettigheter denne gruppen får, spesielt etter integreringsloven. Kommunestyret har vedtatt av kommunen ikke skal bosette flere flyktninger.

Dette skal vi jobbe med

Målet for Nav Siljan er å videreutvikle de sosiale tjenestene i kontoret, og sikre Siljans innbyggere gode og forsvarlige tjenester.

- a) Aktivitetstiltak for brukere under 30 år som innvilges økonomisk sosialhjelp. Målet er å finne rett plass i arbeidslivet eller ta utdanning, for å forhindre at unge mennesker blir langtidsmottakere av økonomisk sosialhjelp.
- b) Inkludering med mål om arbeid eller kvalifisering til arbeid for innvandrere fra land utenfor EØS.
- c) Økte ressurser til effektiv og kvalitetssikret drift av de sosiale tjenestene.
- d) I større grad benytte tiltakspenger i sosialhjelpssaker.
- e) Øke markedsarbeid på kontoret – skape relasjoner med bedriftene i kommunen.

Økonomi

Vi ser at utbetalingene har stabilisert seg.

Nav Siljan retter innsatsen mot tiltak som har som mål å redusere sosialhjelpsutgiftene – og som i all hovedsak fører til varig tilknytting til arbeidslivet.

Medarbeidere og organisasjon

Nav-leder i Skien har det administrative og faglige ansvaret for alle deler av Nav Siljans virksomhet, og rapporterer til begge eierne av Nav kontoret i Siljan. Avdelingsleder, ved Skien, bistår Nav-leder i den daglige ledelse og drift av kontoret.

Nav Siljan har tre veiledere, som tilsvarer tre årsverk. En kommunal veileder og to statlige veiledere.

Sykefravær

Nav Siljan har lavt sykefravær i flere år. Innsatsen på dette området vil fortsette i årene fremover.

Driftstiltak

Driftstiltak - administrasjon			Utgifter				Inntekter			
Ansvar	Funksjon		2027	2028	2029	2030	2027	2028	2029	2030
11	1209	Microsoft lisenser	200	200	200	200				
15	2811	Flyktning	-300	-600	-900	-900				
60	1001	Ordfører			130	130				
60	1003	Valg	150		150					
	Sum		50	- 400	- 420	- 570	-	-	-	-

Investeringsprosjekt

Investeringsprosjekt - administrasjon			Utgifter				Inntekter			
Ansvar	Funksjon		2027	2028	2029	2030	2027	2028	2029	2030
1	1209	ITG	200	200	200	200	-	-	-	-
1	1702	Kjøp av aksjer og andeler, KLP	650	650	650	650	-	-	-	-
	Sum		850	850	850	850	-	-	-	-

Oppvekst

Innledning

Avdeling for oppvekst omfatter barnehage, skole, Inn på TUNET (IPT), kulturskole, PP-tjeneste, forbyggende arbeid barn og unge og barnevernstjeneste.

Mål for avdelingen

Siljan – Trygg, levende, inkluderende - er en viktig forutsetning i kommuneplanen. Oppvekstavdelingen bidrar til å nå denne visjonen gjennom å sørge for at barn og unge tilbys opplæring som utvikler deres personlighet, teoretiske og praktiske ferdigheter i tillegg til respekt og toleranse for naturen og andre medmenneskers kultur.

Avdeling for oppveksts overordnede visjon er: *Vi oppmuntrer barn og unge til selvrespekt og respekt for andre. Vi setter pris på gode resultater, men framfor alt roser vi helhjertet innsats, vilje til å forbedre seg gjennom nye utfordringer, og styrke til å tåle skuffelser og tilbakeslag. Barn og unge skal få en mulighet til å oppdage at det å være åpen og nysgjerrig er de viktigste vilkårene for å utvikle kritisk tenking og selvinnsikt. All kunnskap starter der. Det skapes læringssituasjoner som gir barn og unge lyst til å strekke seg etter nye mål. Vi oppdager tidlig de som av ulike grunner faller utenfor. Vi viser at de kan stole på oss ved å gi dem den støtten de trenger inntil de kan stå på egne bein. Vi bygger alt vårt arbeid på disse verdiene:*

- *Barnets beste*
- *Respekt og raushet*
- *Mot*

Laget rundt barnet

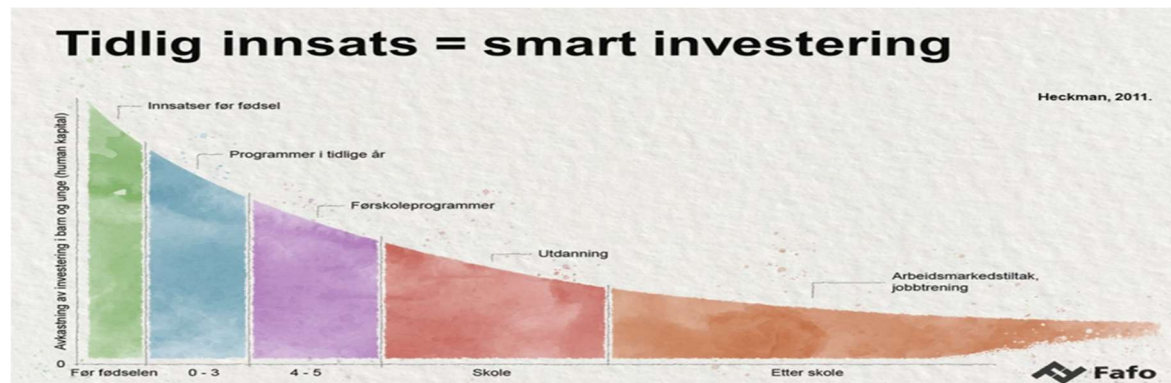
Et godt oppvekstmiljø skapes gjennom et tett samspill mellom offentlige aktører, familie, nærmiljø og positive krefter i lokalsamfunnet. Å legge til rette for at barn og unge får en god oppvekst er et samfunnsansvar som deles av mange. Gode forhold for å samarbeide er avgjørende for å lykkes.

FNs konvensjon om barnets rettigheter fremhever at barnets beste skal være et grunnleggende hensyn ved alle handlinger som angår barn. Barnekonvensjonen gjelder som norsk lov. Forebyggende innsats er forankret i en rekke lovverk og fordelt på mange offentlige tjenester og aktører. Ansvaret er ulikt fordelt. Virksomheter som er rettet mot alle barn og unge er omfattet av et generelt lovverk, men i tillegg er det også særlover som regulerer virksomheten, for eksempel barnevernloven eller helse- og omsorgstjenesteloven.

Kommunene har et ansvar for at barn og unge får gode oppvekstvilkår og for å forebygge psykiske og sosiale problemer. Godt forebyggende arbeid krever at vi starter tidlig og tenker og handler langsiktig. Gode fellesskapsløsninger er et godt utgangspunkt for et inkluderende oppvekstmiljø. Skole og barnehage de viktige arenaer for dette arbeidet. Kommunen trenger og målrettede tiltak på tvers av sektorer som retter seg mot individer (barn og unge og deres familie) med høy risiko eller klare tegn på problemer.

Siljan kommune har de siste årene jobbet systematisk med forsterking av gode fellesskapsløsninger, tverrfaglig samarbeid og målrettede tiltak. Alt dette arbeidet er gjort via tilskuddsmidler.

Tidlig innsats og et godt samordnet tjenestetilbud er avgjørende for å gi alle barn og unge en læring som ruster dem for fremtiden. Kommunens ansvar som omhandler folkehelse skal sikre å fremme befolkningens helse, herunder utjevne sosiale helseforskjeller. En god start i livet er et godt grunnlag for videre deltagelse og mestring i arbeids- og samfunnsliv, barn og unges helse og trivsel er derfor en viktig del av denne oppgaven. Tidlig innsats er god kommuneøkonomi på lang sikt.

Sentrale utfordringer

Endringer i samfunnet, og endringer i kommunes inntekter, medfører store utfordringer. Antall eldre med behov for kommunale tjenester øker samtidig som barnetallet holder seg stabilt. I lys av en aldrende befolkning og økende press på velferdstjenestene, er det avgjørende at kommunen lykkes med å tiltrekke og beholde unge familier. Et attraktivt oppvekstmiljø er en viktig faktor for bosetting, og dermed for å opprettholde et bærekraftig befolkningsgrunnlag.

Å satse på barn og unge er derfor ikke bare en investering i enkeltmenneskers livskvalitet – det er en investering i hele kommunens fremtid. Kommunens evne til å møte demografiutfordringene henger tett sammen med hvordan vi ivaretar og utvikler våre yngste innbyggere.

Siljan kommune leverer gode tjenester med høy kvalitet på oppvekstområdet. Forslag til økonomiplan 2027 – 2030, både med forslåtte kutt og med behov som ikke tas med vil påvirke tjenestetilbudet i avdeling oppvekst negativt.

Grunnskole

Grunnskolen har de senere årene gjennomført betydelige reduksjoner i årsverk. Kommunen har nå nådd et nivå hvor ytterligere kutt i skolesektoren vil medføre redusert kvalitet i tilbudet til grunnskoleelevene. For barneskolen er det foreslått et kutt på 70 % pedagogstilling samt avvikling av «Inn på tunet» i økonomiplanperioden. Dette vil i praksis innebære at skolen ikke lenger har handlingsrom til å organisere deling av elevgrupper eller tilby intensiv opplæring. Samtidig foreligger det et behov for økning i 50 % fagarbeider knyttet til en elev med enkeltvedtak, uten at det er funnet økonomisk rom for dette. Som et alternativ til fullt pedagogkutt vurderes det å redusere pedagogstillingen med 50 % og i stedet kutte i miljøterapeutressursen.

Disse tiltakene må imidlertid vurderes samlet, da de påvirker ulike deler av tilbudet, men samtidig vil forsterke hverandres konsekvenser for både elevenes læring og læringsmiljøet. Reduksjon i pedagogressurs vil først og fremst ramme skolens kjerneoppdrag – undervisning og læring. Lavere lærertetthet gir mindre mulighet for tilpasset opplæring og svekker den individuelle oppfølgingen av elevene. Dette vil særlig ramme elever med behov for ekstra faglig støtte. Over tid kan dette føre til lavere

læringsutbytte og økt behov for individuelt tilrettelagt opplæring. I tillegg øker belastningen på øvrig personale noe som kan medføre en økning i sykemeldinger.

Et eventuelt kutt i miljøterapeutressursen har en annen, men like alvorlig konsekvensprofil. Miljøterapeuten er en nøkkelressurs i arbeidet med elever som har sosiale, emosjonelle og atferdsmessige utfordringer. Rollen er sentral i å skape struktur, trygge relasjoner og et godt læringsmiljø. En reduksjon vil svekke skolens arbeid med forebygging og tidlig innsats, og kan raskt føre til økt uro, flere konflikter og større belastning på lærerne. Dette vil igjen redusere tiden som kan brukes til undervisning. For sårbare elever kan konsekvensen være redusert mestring, økt utenforskap og i noen tilfeller utvikling av mer alvorlige utfordringer, som skolevegring.

Avviklingen av «Inn på tunet» forsterker utfordringsbildet ytterligere. Dette tilbudet har vært en alternativ og supplerende læringsarena en dag i uken for elever som ikke fullt ut mestrer en ordinær skolehverdag, særlig elever med behov for en mer praktisk tilnærming og tettere oppfølging. Når tilbudet bortfaller, må disse elevene i større grad ivaretas innenfor ordinær skole, uten at det nødvendigvis tilføres tilstrekkelige ressurser eller kompetanse. Konsekvensen kan bli økt uro, større utfordringer i klassemiljøet og redusert læringsutbytte, samtidig som skolen mister et viktig forebyggende tiltak.

Sett i sammenheng gir disse endringene en betydelig samlet belastning. Redusert pedagogressurs øker behovet for støttende funksjoner som miljøterapeut, samtidig som bortfall av «Inn på tunet» ytterligere øker presset på skolen. Dersom også miljøterapeutressursen reduseres, mister skolen et avgjørende virkemiddel for å håndtere denne økte kompleksiteten. Resultatet er en dobbel negativ effekt: både undervisningskvaliteten og læringsmiljøet svekkes, og gjennomføringen av undervisningen blir mer krevende.

Situasjonen forsterkes ytterligere av at det ikke foreslås økte assistentressurser til elever med vedtak. Dette skaper et tydelig gap mellom elevenes rettigheter og skolens faktiske kapasitet til å følge opp. Samlet sett reduseres både pedagogisk og miljøfaglig støtte samtidig som et viktig alternativt tiltak fjernes, uten at dette kompenseres. Risikoen øker dermed for at vedtak ikke oppfylles i praksis, og for en mer krevende skolehverdag for både elever og ansatte.

På denne bakgrunn vurderes det som særlig viktig å prioritere å opprettholde miljøterapeutressursen ved Midtbygda skole. I en situasjon hvor pedagogressursen reduseres og «Inn på tunet» avvikles, vil miljøterapeuten være avgjørende for å sikre stabilitet i læringsmiljøet. Rollen bidrar til å forebygge konflikter, støtte sårbare elever og avlaste lærerne slik at undervisningen i størst mulig grad kan opprettholdes. Uten denne funksjonen vil konsekvensene av de øvrige kuttene forsterkes vesentlig.

Den samlede vurderingen er derfor at dersom det må prioriteres innenfor stramme økonomiske rammer, bør miljøterapeut skjermes. Dette er nødvendig for å opprettholde et forsvarlig læringsmiljø, sikre inkludering og gi skolen kapasitet til å håndtere bortfallet av både pedagogressurser og «Inn på tunet»-tilbudet. Samtidig understrekes det at dette ikke er et uttrykk for at kutt i pedagogressurser er faglig ønskelig. Tvert imot vil et slikt kutt gi betydelige negative konsekvenser for undervisningskvalitet og læringsutbytte. Prioriteringen må derfor forstås som et valg mellom flere krevende alternativer, hvor den valgte løsningen vurderes å gi lavest samlet risiko.

Ved Siljan ungdomsskole er det tilsvarende foreslått kutt i en 100 % pedagogstilling. Også her vil det kunne være et alternativ å redusere miljøterapeutressursen ved begge skolene. Når det likevel foreslås å prioritere miljøterapeutressurs fremfor pedagogressurs, må dette ses i lys av skolens og kommunens samlede ansvar og behovet for å ivareta helhetlig oppfølging av barn og unge.

Pedagogressursene er avgjørende for undervisning, vurdering og gjennomføring av opplæring i tråd med læreplanverket. Reduksjon her vil gi direkte konsekvenser for lærertetthet, gruppedeling, fagtilbud og

muligheten til å få timeplanen til å gå opp. Det kan også føre til større elevgrupper i fag som valgfag, mat og helse og praktiske fag, der lokaliteter ikke er dimensjonert for dette.

Miljøterapeutressursen ved Siljan ungdomsskole har imidlertid en særskilt og sammensatt funksjon. Den omfatter både oppfølging av sårbare elever (LOS-funksjon), samarbeid på tvers av tjenester og ansvar for ungdomsklubb og ferieaktiviteter. Dette gir en helhetlig oppfølging av ungdom både i og utenfor skoletid, og er et viktig forebyggende tiltak for inkludering, tilhørighet og tidlig innsats.

Miljøterapeutens rolle er også sentral i arbeidet med skolemiljø og forebygging av mobbing og utenforskap, og må sees i sammenheng med skjerpede krav til elevenes rett til et trygt og godt skolemiljø. En reduksjon vil kunne øke risikoen for skolemiljøssaker, øke behovet for oppfølging i enkeltsaker og gi større belastning på lærere og ledelse.

Videre vil en reduksjon få konsekvenser også utenfor skoledagen. Ungdomsklubb og ferieaktiviteter er viktige forebyggende tiltak som bidrar til sosial inkludering og meningsfull fritid, og dermed indirekte også til bedre skolefungering. Bortfall av disse tilbudene vil kunne påvirke både skolemiljø og kommunens samlede forebyggingsarbeid negativt. Valget om å prioritere miljøterapeutressurs fremfor pedagogressurs må derfor forstås som en helhetlig og krevende prioritering, hvor det er lagt vekt på å opprettholde funksjoner som i mindre grad kan erstattes, og som har stor betydning både i og utenfor skolen. Samtidig innebærer dette en reduksjon i undervisningskapasitet som vil få klare negative konsekvenser.

Det understrekes derfor at dette ikke er et faglig ønsket utviklingsvalg, men en konsekvens av svært stramme økonomiske rammer. Alle alternativer innebærer betydelige ulemper, og den foreslåtte løsningen vurderes samlet sett å gi lavest risiko sett opp mot elevenes behov og kommunens helhetlige ansvar.

For å motvirke de mest alvorlige konsekvensene er det avgjørende å opprettholde et minimum av forebyggende kapasitet i skolen. Dette innebærer blant annet å prioritere funksjoner som miljøterapeut, som kan bidra til å stabilisere læringsmiljøet og redusere behovet for mer omfattende oppfølging senere. I tillegg er det viktig med tett og strukturert samarbeid mellom skole, PPT og skolehelsetjenesten, slik at innsatsen kan koordineres og settes inn tidligst mulig.

Samtidig må det erkjennes at selv med slike tiltak vil kutt i skolen kunne føre til økt etterspørsel etter spesialpedagogiske og helsefaglige tjenester. Dette innebærer en risiko for at kostnader og arbeidsbelastning i praksis flyttes fra én del av kommunen til en annen, fremfor at de faktisk reduseres.

- Midtbygda skole reduseres med 50 % pedagog, - kr 190 000 i 2027, -kr 455 000 i 2028
- Midtbygda skole, Inn på tunet avvikles, - kr 120 000 i 2027, - kr 290 000 i 2028
- Midtbygda skole reduseres med 20 % pedagog, - 100 000 i 2028, -kr 180 000 i 2029
- Siljan ungdomsskole reduseres med 100 % pedagog, - kr 460 000 i 2028, -kr 920 000 i 2029

Digitalt utstyr og kunstig intelligens (KI) i skolen – behov og utfordringer framover

Elevene bruker enhetene til oppgaver, samarbeid og læring, og lærerne trenger godt utstyr for å tilpasse undervisningen. For å sikre at alle elever har like gode muligheter, uansett skole, er det viktig å ha et system for jevn utskifting og oppdatering av utstyret.

Prisene på IKT-utstyr til skole har hatt en betydelig økning fra 2025 til 2026, anslått til om lag 30–40 %. Dette skyldes i hovedsak global mangel på komponenter, blant annet som følge av økt etterspørsel fra AI-industrien. Samtidig er leveringssituasjonen usikker, og det er grunn til å forvente ytterligere prisøkninger fremover, særlig på rimeligere elevmaskiner som i økende grad nedprioriteres av produsentene. Med

dagens budsjetttramme på kr 650 000 vil det ikke være mulig å opprettholde planlagt utskiftningstakt for elev- og lærermaskiner. Dette vil over tid kunne føre til økt andel foreldet utstyr, redusert funksjonalitet i undervisningen og økte driftsutfordringer. For å sikre nødvendig fornyelse av utstyrsparken og opprettholde et forsvarlig digitalt læringsmiljø foreslås det derfor å øke investeringsrammen for IKT i skolen med kr 150 000, fra kr 650 000 til totalt kr 800 000

- IKT investering skole og barnehage økes med kr 150 000

Skolefritidsordningen

Sfo viderføres på samme nivå som tidligere år. Det er behov for å både å bytte ut og å øke antall stoler i SFO. Det er ikke funnet rom for dette.

Barnevern

Barneverntjenesten består av 450 % fagstillinger og 20 % merkantil stilling, tilsvarende totalt 4,7 årsverk, inkludert barnevernleder.

I 2025 og 2026 har Siljan barneverntjeneste hatt en betydelig økning i utgifter, hovedsakelig knyttet til to institusjonsplasseringer. Den ene plasseringen avsluttes i september 2026, og det er i økonomiplanen lagt inn en reduksjon på kr 1 700 000 som følge av dette. Samtidig registreres det en økning i antall bekymringsmeldinger, samt en økende kompleksitet i sakene tjenesten arbeider med. Dette medfører økte krav til både kapasitet og kompetanse.

Kommunale barneverntjenester har det fulle faglige og økonomiske ansvaret for oppfølging av fosterhjem, noe som stiller tydelige krav til kvalitet og innhold i oppfølgingen. For en liten tjeneste som Siljan barneverntjeneste vil det i enkelte saker være nødvendig å benytte ekstern kompetanse, særlig til veiledning, for å sikre forsvarlig oppfølging og ivareta lovpålagte oppgaver. Det er fortsatt behov for styrket kompetanse innen fosterhjemsarbeid. Et styrket og målrettet forebyggende arbeid er avgjørende for å redusere behovet for kostbare og inngripende tiltak. Arbeidet med hjelpetiltak må derfor videreutvikles, og tjenestens tiltaksporfølje må utvides. Tiltak som tidligere kunne søkes gjennom Bufetat, må i økende grad etableres og tilbys av kommunen selv, enten gjennom egne ansatte eller via oppdragsavtaler.

I 2025 kjøpte barneverntjenesten konsulenttenester for over kr 500 000. Det er ikke avsatt midler til dette i budsjettet, samtidig som tjenesten ble redusert med kr 240 000 i budsjett 2026 på dette området. Sett opp mot behovet fremstår dette som en knapp ressurs, særlig når styrking av hjelpetiltak i hjemmet har bidratt til å forebygge omsorgsovertakelser. Det vurderes som mer hensiktsmessig å styrke egen kompetanse og kapasitet fremfor å kjøpe eksterne tjenester. En økning av familiekonsulentstillingen fra 50 % til 100 % vil kunne gi bedre kontinuitet, økt kvalitet i oppfølgingen og en mer kostnadseffektiv bruk av ressurser. En slik styrking vil bidra til å utvide det forebyggende arbeidet og redusere risikoen for behov for mer omfattende tiltak. Det er ikke funnet rom for dette i økonomiplanperioden.

Siljan barneverntjeneste er en liten og sårbar organisasjon. Fravær blant ansatte får store konsekvenser for tjenestens samlede kapasitet. Tjenesten har ansvar for oppfølging av hjelpetiltak, fosterbarn og fosterforeldre – inkludert barn plassert i kommunen av andre kommuner – samt oppfølging av institusjonsplasseringer nasjonalt. I tillegg kommer arbeid med undersøkelser og oppfølging av biologiske foreldre i saker der omsorgen er overtatt av kommunen. I mange saker er det nødvendig med to saksbehandlere, både av hensyn til sikkerhet og sakens kompleksitet.

Per i dag utfører tre ansatte det barnevernfaglige arbeidet, i tillegg til leder. Med eksisterende bemanning utgjør dette 4,5 fagårsverk. I tillegg kommer en liten ressurs til administrasjon, slik at den totale ressursen er 4,7 årsverk. Dette er nær minimumsnivået på om lag 5 årsverk, som ofte legges til grunn for å sikre forsvarlig drift. Dette understreker behovet for å styrke tjenesten for å møte både lovpålagte krav og økende kompleksitet. I tillegg til kapasitetsutfordringer er det også utfordringer knyttet til arbeidsforholdene. Arbeidssituasjonen tilfredsstillende ikke fullt ut krav til sikkerhet, blant annet ved manglende rømningsmuligheter og mangel på egnede rom for samtaler og møter. Dette er forhold som bør utbedres for å sikre et forsvarlig og trygt arbeidsmiljø for ansatte og brukere.

Samlet sett står barneverntjenesten overfor økende oppgaver og kompleksitet, samtidig som det er behov for å dreie innsatsen mot mer forebyggende arbeid. En styrking av egne ressurser, særlig innen familieveiledning og hjelpetiltak, vurderes som et viktig grep for å sikre både kvalitet, bærekraft og kostnadskontroll i tjenesten fremover.

- Barnevern, institusjon reduserer med - kr 1 700 000

Barnehage

Hovedutfordringsbildet for barnehagene i Siljan er knyttet til en vedvarende og positiv økning i barnetallet. Kommunen opplever nå vekst i barnetallet for sjetten år på rad. Opptaket til barnehageåret 2026/2027 viser en netto økning på åtte barn. Samtidig går 22 seksåringer ut av barnehage og over i skole, mens det tas inn 28 barn under tre år. Denne forskyvningen i alderssammensetningen medfører økt bemanningsbehov, og utløser samlet en økning tilsvarende 300 % stilling. Dette er innarbeidet i økonomiplanen.

Prognoser fra SSB tilsier stabile fødselstall i årene fremover. Disse prognosene tar imidlertid ikke høyde for kommunens planlagte boligutvikling og forventet befolkningsvekst. Fra august 2026 vil det ikke være ledige barnehageplasser i kommunen, og det er allerede registrert barn uten rett til plass på venteliste.

Siljan kommune oppfylder både bemanningsnormen og pedagognormen. Voksenteiteten er på nivå med fylket, men noe lavere enn sammenlignbare kommuner. Kostnaden per innbygger i alderen 1–5 år ligger om lag kr 30 000 over sammenligningsgruppen. Dette skyldes blant annet høy pedagogandel med kvalifiserte ansatte, samt at en stor andel av øvrig bemanning har fagbrev som barne- og ungdomsarbeidere.

Loppedåpan barnehage ble oppført i 1987, og lokalene bærer preg av betydelig slitasje. Inventar og innredning er i stor grad fra opprinnelig byggetid, og det er et tydelig behov for oppgradering. Samtidig har det vært en betydelig endring i barnegruppens sammensetning, fra mange deltids plasser til i hovedsak fulle heltids plasser. Dette gir utfordringer med blant annet garderobekapasitet, som i dag ikke er tilpasset dagens bruk. Det er ikke funnet økonomisk rom for nødvendig oppgradering i planperioden.

Våren 2026 ferdigstilles ny personaldel, arbeidsrom og vognstall ved Loppedåpan barnehage. Dette representerer et viktig løft for arbeidsforholdene, som over tid har vært utilfredsstillende. Bemanningssituasjonen i barnehagene i Siljan er samtidig krevende. Begge barnehagene driftes i praksis på minimumsnivå i henhold til bemanningsnormen. Normen krever én ansatt per tre barn under tre år og én ansatt per seks barn over tre år. Med en daglig åpningstid på 9 timer og 45 minutter innebærer dette at normkravet ikke oppfylles i om lag 2 timer og 15 minutter hver dag, tilsvarende 11,5 timer per uke per avdeling. Samlet sett mangler barnehagene om lag tre årsverk for å kunne oppfylle bemanningsnormen gjennom hele åpningstiden.

I tillegg skal pedagogene ha minimum fire timer planleggingstid per uke, noe som samlet utgjør om lag 56 timer ukentlig eller tilsvarende 1,5 årsverk. Dette bidrar ytterligere til press på bemanningen i det daglige. Konsekvensene er økt slitasje på ansatte, økning i langtidsfravær og utfordringer med å skaffe kvalifiserte vikarer.

For å avhjelpe bemanningssituasjonen ble det våren 2025 etablert en ordning med «lekevenner». Ti ungdommer fra ungdomsskolen er ansatt som fritidskontakter og arbeider 3–4 timer ukentlig i barnehagene etter skoletid. Erfaringene er svært positive, både for barn og ansatte, og ordningen bidrar særlig til å styrke bemanningen på ettermiddagstid. I 2025 er tiltaket finansiert gjennom fondsmidler, og i budsjett 2026 er det avsatt kr 90 000 til videreføring.

Fra august 2025 er det etablert bemanningspool i begge barnehagene. Hensikten er å sikre mer stabile vikarressurser, redusere bruk av vikarbyråer og gjøre barnehagene mindre sårbare ved fravær. Poolene skal dekke både korttids- og langtidsfravær innenfor rammen av sykepengerefusjon. Ordningen finansieres av refusjoner og statlige midler. Loppedåpan barnehage er tilført 200 % ressurs i pool, mens Sagaenga har 120 %. Effekten av ordningen har så langt vært begrenset, blant annet som følge av høyt fravær også i poolen.

I statsbudsjettet for 2026 er det tildelt kr 362 000 til styrket bemanning i barnehagene i Siljan kommune. I tillegg vedtok kommunestyret å bevilge ytterligere kr 60 000 til samme formål. Dette gir en samlet styrking på kr 422 000, tilsvarende om lag 55 % fagarbeiderstilling. Ressursen fordeles mellom barnehagene med 20 % til Sagaenga barnehage og 35 % til Loppedåpan barnehage

Samlet sett står barnehagene i Siljan i en situasjon preget av vekst i barnetall, økende krav til kvalitet og et vedvarende press på bemanning og kapasitet. Dette fordrer målrettede tiltak for å sikre en forsvarlig drift, opprettholde kvaliteten i tilbudet og ivareta både barn og ansatte på en god måte.

- Loppedåpan barnehage økes med 100 % fagarbeider, 771 000 kroner i 2027
- Sagaenga barnehage økes med 200 % fagarbeider, 1 442 000 kroner i 2027

Kulturskole

Kulturskolen tilstreber å gi fleksibilitet i sitt tilbud. Aktivitetene skal fange opp behov og ønsker fra elever i alle aldersgrupper, samt tilpasse aktivitetinnholdet til den enkelte elev.

Siljan er den kommunen i fylket med de laveste netto driftsutgiftene til kommunal kulturskole. Siljan kommune ønsker via kulturskolen å gi varierte undervisningstilbud av høy kvalitet innen kunstfag til barn og ungdom i Siljan. Kulturskolen ønsker å kunne bidra til gode oppvekstvilkår for barn og unge, og gi elevene meningsfylte og stimulerende aktiviteter som gir både faglig og sosial utvikling. Et godt kulturskoletilbud gir en gevinst både samfunnsmessig, og overfor enkeltmennesket. Studier viser også at det er viktig med tanke på forebyggende arbeid. Alle kommuner er i henhold til opplæringsloven §13-6 pliktig til å ha et musikk- og kulturskoletilbud.

Siljan kulturskole har 30 elever. Det er 4 søker på venteliste. Dette er svært positivt for Siljan da det på landsbasis er mange kommuner som opplever nedgang i antall søkere til kulturskolen.

Fortsatt har kulturskolen store utfordringer med undervisningsrommene på Midtbygda skole. Klasserommene er ikke tilpasset kulturskolens behov, og det er i tillegg vanskelig å få tilgang til undervisningsrom på skolen. Dette påvirker undervisningshverdagen negativt både for kulturskolens lærere og elever.

Kulturskolen ønsker også å kunne bidra i arbeidet med Den kulturelle skolesekken (DKS). Det er viktig at Siljan kommune tenker helhetlig når det kommer til kulturtilbud til barn og unge, og det er derfor ønskelig å kunne utvide tilbudet i kulturskolen.

Styrket barnehage

«Barn under opplæringspliktig alder har rett til spesialpedagogisk hjelp dersom de har særlig behov for det.» Barnehageloven § 31.

«Kommunen skal sikre at barn med nedsatt funksjonsevne får et egnet individuelt tilrettelagt tilbud i barnehagen.» Barnehageloven § 37.

Formålet med disse paragrafene er å gi barn tidlig hjelp og støtte i utvikling og læring. Hjelpen skal bidra til at barnet blir mer rustet til å starte på skolen, og at barnet får nødvendig hjelp slik at barnets vansker blir avhjulpet på et tidlig tidspunkt. Hjelpen kan for eksempel dreie seg om støtte til språklig, sosial og motorisk utvikling, noe som er grunnleggende for barnets trivsel og helhetlig utvikling. Barnehagen skal sørge for at barn som trenger ekstra støtte, tidlig får den sosiale, pedagogiske og/eller fysiske tilretteleggingen som er nødvendig for å gi barnet et inkluderende og likeverdig tilbud. Inkludering i barnehage handler om tilrettelegging for sosial deltakelse for alle. Det er leken som er den viktigste sosialiseringsarenaen. Gjennom leken utvikles alle barn og barna utvikler et «vi-felleskap».

Å gå i barnehagen er et godt utgangspunkt for å mestre livet på en god måte. Barna lærer grunnleggende ferdigheter som selvstendighet, sosial kompetanse, tilegner seg et godt språk og får lekekompetanse. Det er sammenheng mellom gode barnehager og hvor godt barn klarer seg på skolen. Med gode barnehager menes at innholdet i barnehagen må være kvalitetsmessig godt. Godt innhold er viktig for barnas utvikling.

Det er forsket mye på sammenhengen mellom barn som har gått i barnehagen og skolestart. Forskingen viser at barn som har gått i barnehage skårer høyere på skolen enn de barna som ikke har gått i barnehage. Dette gjelder også for de barna som trenger ekstra støtte og hjelp i barnehagen. Det skåres høyere når det gjelder grunnleggende ferdigheter, men også innenfor øvrige skolefag. I økonomiplanen er det lagt inn et kutt på 50 % stilling som språkpedagog. Språkpedagoger er avgjørende for barns språkutvikling, spesielt for barn med språkvansker. Uten denne støtten risikerer flere barn å starte skolen med svake språkferdigheter, noe som kan føre til læringsvansker og sosial utenforskap.

Kuttet svekker det systematiske arbeidet med språkstimulering og gjør det vanskeligere å tilpasse tilbudet til barn med særskilte behov. På sikt kan dette medføre økte kostnader for kommunen, blant annet gjennom behov for individuelt tilrettelagt opplæring i skolen. I tillegg kan arbeidsbelastningen i barnehagen øke, og fagmiljøet svekke

- Styrket barnehage, språkpedagog kuttet 50 %, -kr 167 000 i 2027, -kr 400 000 i 2028

Øvrig tjenestetilbud i Oppvekst

Forebygging

Pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT)

PPT skal bistå barnehager og skoler i arbeidet med kompetanse- og organisasjonsutvikling, slik at tilbudet til barn og elever med særskilte behov blir tilrettelagt på en best mulig måte. Tjenesten har også ansvar for å vurdere barn og elevers behov for spesialpedagogisk hjelp og individuelt tilrettelagt opplæring. Målet er å sikre at disse barna og elevene får et inkluderende, likeverdig og tilpasset pedagogisk tilbud.

PPT arbeider i stor grad forebyggende, blant annet gjennom fast tilstedeværelse i barnehager og skoler, og ved deltakelse i ulike tverrfaglige team og nettverk. Dette skal bidra til at barn og unge får riktig hjelp til rett tid, og at tiltak settes inn tidlig i utviklingsløpet.

Tjenesten har totalt 2,4 stillingshjemler, fordelt på leder/PP-rådgiver i 100 % stilling, PP-rådgiver i 100 % stilling og logoped i 40 % stilling. Fra august 2026 vil kommunen stå uten logoped, som følge av oppsigelse, noe som vil redusere tilbudet innen språk- og taleoppfølging.

De siste årene har PPT opplevd en økning i antall henvisninger, en utvikling som ses i sammenheng med reduserte pedagogressurser i skolene. I 2025 hadde tjenesten 72 aktive saker. Dette representerer en utvikling som ikke er ønsket, ettersom økt omfang av individrettet utredningsarbeid reduserer handlingsrommet for systemrettet arbeid i barnehager og skoler.

PPT har over tid arbeidet målrettet for å redusere antall nye henvisninger, blant annet gjennom styrket tilstedeværelse og økt fokus på systemarbeid. Hensikten er å styrke kvaliteten i det ordinære tilbudet og bidra til at flere barn og elever får tilfredsstillende utbytte av opplæringen uten behov for særskilte vedtak.

I 2025 arbeidet tjenesten aktivt med å støtte barnehager og skoler i å utvikle inkluderende praksis. Dette ble gjort gjennom systematisk observasjon og kartlegging på gruppe- og klassenivå, samt analyse av leke- og læringsmiljø, undervisningspraksis og barns og elevers forutsetninger for læring. På bakgrunn av dette ble det gitt veiledning om pedagogiske tilpasninger som kunne komme flere til gode. Tidlig identifisering av barrierer for læring la grunnlaget for å iverksette forebyggende tiltak innenfor fellesskapet.

Dette arbeidet er langsiktig og ressurskrevende, og forutsetter tilstrekkelig kapasitet både i PPT og i barnehager og skoler. Reduksjon i pedagogressurser i skolene vil kunne svekke effekten av dette arbeidet, ved at det blir mindre rom for å følge opp anbefalinger og gjennomføre nødvendige tiltak i praksis.

I skolen er det et lovpålagt krav at elevenes utbytte av opplæringen skal vurderes jevnlig og systematisk, jf. opplæringsloven § 11-2. Dersom det er tvil om en elev har tilfredsstillende utbytte, skal dette meldes til rektor. Hva som er tilfredsstillende utbytte, er en faglig vurdering basert på et bredt informasjonsgrunnlag, hvor blant annet elevens mestringsnivå, læringsforutsetninger og utvikling vurderes opp mot kompetansemålene.

PPT har utarbeidet virksomhetsplan og etablert nye rutiner for å kvalitetssikre grunnlaget for henvisninger. Skolene har plikt til å vurdere og prøve ut tiltak innenfor det ordinære opplæringstilbudet før henvisning skjer. Det er også utviklet forbedrede rutiner i overgangene mellom barnehage og barneskole, samt mellom barneskole og ungdomsskole, for å sikre en helhetlig og forsvarlig oppfølging av barn og unge med behov for spesialpedagogisk hjelp.

Samlet sett står PPT i en situasjon med økende etterspørsel etter tjenester, samtidig som behovet for å styrke det forebyggende og systemrettede arbeidet er stort. Dette fordrer god ressursutnyttelse, tett samarbeid med barnehager og skoler, og tilstrekkelig kapasitet til å balansere individ- og systemrettet arbeid på en faglig forsvarlig måte

Forebyggende arbeid barn og unge

Siljan kommune har de siste ni årene arrangert ferieaktiviteter i skolens ferier, finansiert gjennom tilskuddsmidler fra Bufdir. Kommunen søker årlig midler gjennom ordningen «Tilskudd til inkludering av barn og unge» (tidligere nasjonal tilskuddsordning mot barnefattigdom). Formålet med ordningen er å

redusere konsekvensene av å vokse opp i familier med vedvarende lavinntekt, ved å legge til rette for deltakelse i inkluderende aktiviteter.

Tilskuddsordningen stiller krav om at aktivitetene skal organiseres slik at alle barn og unge får reell mulighet til deltakelse sammen med sine jevnaldrende. I samarbeid med Siljan Frivilligsentral har kommunen siden sommeren 2025 gjennomført ferietilbudet. Erfaringene fra samarbeidet er svært gode, og det legges opp til å videreføre dette i planperioden. Det gjennomføres ferieaktiviteter i to uker i sommerferien. I tillegg arrangeres det blant annet LAN-treff i høstferien og skitur til Kongsberg i vinterferien. Det organiseres også ulike nærmiljøaktiviteter gjennom året. Samtlige tilbud er gratis. Gratisprinsippet er avgjørende for å sikre inkludering og for å redusere barrierer for deltakelse, særlig for barn og unge fra familier med begrensede økonomiske ressurser.

UKIS er en foreldredrevet ungdomsklubb for ungdom i alderen 13–18 år, med åpning annenhver fredag gjennom hele året. Kommunen bidrar med finansiering av miljøterapeut som fungerer som fast voksenkontakt i klubben. Fra august 2025 flyttet UKIS til nye lokaler i Frivilligsentralen. Driften skjer i et samarbeid mellom kommunen, Frivilligsentralen og foreldre/foresatte.

Både ferieaktivitetene og UKIS representerer viktige arenaer for inkludering, mestring og sosial deltakelse. Tilbudene fungerer også som sentrale forebyggende tiltak, blant annet i arbeidet mot rus og kriminalitet, og bidrar til å motvirke utenforskap blant barn og unge.

Siljan kommune har i tillegg mottatt statlig tilskudd til LOS-arbeid, med kr 390 000 årlig over en treårsperiode. Midlene benyttes til stillingsressurser knyttet til oppfølging av særlig sårbare barn og unge med sammensatte utfordringer, herunder høy risiko for skolevegring og frafall i videregående opplæring. Tiltaket er et viktig supplement til det forebyggende arbeidet i oppvekstsektoren

Nasjonale satsinger

Barnevernsreformen regulerer i utgangspunktet barneverntjenestens ansvar og oppgaver, men måloppnåelsen forutsetter endringer i hele oppvekstsektoren. Reformen må derfor forstås som en helhetlig oppvekstreform, hvor kommunene skal legge til rette for styrket tverrfaglig samhandling mellom tjenester og nivåer. Hensikten er å sikre at utsatte barn og familier får riktig hjelp til rett tid, gjennom tidlig innsats og koordinert oppfølging.

Folkehelseloven understreker kommunens ansvar for å fremme helse, trivsel og gode oppvekstvilkår, samt forebygge psykiske og somatiske helseutfordringer og redusere sosiale forskjeller. Videre stiller velferdstjenestelovgivningen tydelige krav til samordning og samarbeid rundt barn og familier med sammensatte behov. Disse føringene forutsetter at kommunene har tilstrekkelig kapasitet og kompetanse til å drive et aktivt og forebyggende arbeid.

Stortingsmelding 6 (2019–2020) «Tett på – tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO» legger særlig vekt på at tidlig innsats må skje i de ordinære tjenestene, og at barnehage, skole og SFO skal være de viktigste arenaene for forebygging og inkludering. Dette forutsetter tilstrekkelig pedagogisk bemanning, kompetanse tett på barna og evne til å tilpasse opplæringen innenfor fellesskapet.

Siljan kommune har over tid arbeidet systematisk i tråd med disse nasjonale føringene. Barnehager og skoler har deltatt i nasjonale kompetanseutviklingsordninger som ReKomp, DeKomp og Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis. Fra 2026 videreføres dette arbeidet gjennom «System for kollektiv kompetanseutvikling i barnehage og skole», som skal bidra til mer helhetlig utviklingsarbeid.

Fra høsten 2026 vil kommunen ta i bruk TTI-rammeverket (Teaching Through Interactions), med særlig vekt på kvalitet i samspillet mellom ansatte og barn og elever. Arbeidet vil ha fokus på emosjonell støtte, støtte til læring og støtte til organisering. Parallelt planlegges det en forsterket innsats på systematisk språk- og leseopplæring, som et sentralt tiltak for å styrke grunnleggende ferdigheter og forebygge senere læringsutfordringer.

De foreslåtte kuttene i pedagogressurser i skolene utfordrer imidlertid forutsetningene for å lykkes med dette arbeidet. Tidlig innsats og inkluderende praksis er avhengig av tilstrekkelig lærertetthet og kapasitet til å følge opp enkeltelever og grupper innenfor det ordinære opplæringstilbudet. Når pedagogressursene reduseres, svekkes muligheten til å arbeide systematisk og forebyggende i klasserommene. Dette kan føre til at flere elever ikke får tilstrekkelig utbytte av opplæringen på et tidlig stadium.

Driftstiltak

Driftstiltak - oppvekst			Utgifter				Inntekter			
Ansvar	Funksjon		2027	2028	2029	2030	2027	2028	2029	2030
21	2020	Pedagog på barneskolen 70 %	-190	-555	-635	-635	-	-	-	-
21	2020	Språkpedagog	-167	-400	-400	-400	-	-	-	-
21	2020	Inn på tunet	-121	-290	-290	-290	-	-	-	-
24	2020	Pedagog på ungdomsskolen 100 %		-460	-920	-920	-	-	-	-
26	2010	Fagarbeider Loppedåpan	721	721	421	-	-53	-53	-31	-
26	2013	2 fagarbeidere Sagaenge	1 442	1 442	841	-	-39	-39	-23	-
27	2520	Avvikling institusjon	-1 700	-1 700	-1 700	-1 700	-	-	-	-
	Sum		-14	-1 140	-2 683	-3 945	-92	-92	-54	-

Investeringsprosjekt

Investeringsprosjekt - oppvekst			Utgifter				Inntekter			
Ansvar	Funksjon		2027	2028	2029	2030	2027	2028	2029	2030
2	2022	IKT grunnskole, barnehage	800	800	800	800	-	-	-	-
	Sum		800	800	800	800	-	-	-	-

Helse

Innledning

Helse- og omsorgstjenestene i Siljan kommune står overfor betydelige omstillingsbehov i denne planperioden. Demografisk utvikling, økende tjenestekompleksitet og skjerpede krav til ledelse, kvalitet, pasientsikkerhet og forsvarlig drift medfører at dagens organisering og ressursbruk ikke er godt nok over tid. Tiltakene i dette kapitlet må ses i sammenheng og inngår i en helhetlig strategi for å sikre riktige tjenester på riktig nivå, effektiv ressursutnyttelse og langsiktig økonomisk bærekraft. Det må bygges en organisasjon som kan møte disse utfordringene. Avdeling helse vil i løpet av 2026 gjennomføre et arbeid for å fremlegge det reel behov for nye årsverk i henhold til lovverket og demografi både innenfor pleie og omsorg og forebyggende tjenester og fremlegge nødvendige tall på tjenestebehovet i årene fremover.

Avdeling for Helse har over tid meldt behov for strukturelle endringer, særlig knyttet til lederstruktur og støttefunksjoner. Økt press på bemanning og begrenset økonomisk handlingsrom gjør tydelig prioritering og omstilling nødvendig. Tiltakene som foreslås er derfor ikke en utvidelse av tjenestenivået, men nødvendige grep for å sikre forsvarlig drift innenfor gjeldende rammer.

Avdelingen legger til grunn en dreining i helse- og omsorgstjenestene, med mål om at flere innbyggere skal kunne bo trygt hjemme lengre. Som del av denne utviklingen planlegges etablering av om lag 20 omsorgsboliger med heldøgns tjenester i Siljan sentrum. Dette som et alternativ til Siljan sykehjem for brukere med et omsorgsbehov som ikke krever en institusjonsplass.

Sykehjemmet skal forbeholdes de sykeste og med økt bistandsbehov, med behov for døgkontinuerlig medisinsk og pleiefaglig oppfølging. Øvrige behov skal i hovedsak ivaretas gjennom hjemmebaserte tjenester og tilrettelagte botilbud. Kommunen ser behov for tydelig forventningsavklaring overfor brukere og pårørende, og vurderer holdningsendring som en forutsetning for å lykkes med omstillingen.

Forebygging, tidlig innsats og egenmestring prioriteres innenfor eksisterende tjenester. Selv uten egen frisklivssentral arbeides det systematisk med forebyggende og rehabiliterende tiltak innlemmet i helse- og omsorgstjenestene. Investering i ledelse, organisering og forebyggende innsats vurderes som nødvendig for å begrense veksten i mer kostnadskrevene tjenester og sikre bærekraftig drift i planperioden.

Vedvarende utfordringer og behov for organisatorisk grep i avdeling helse

Det er bred enighet om at dagens organisering i avdeling helse gir et veldig stort lederspenn og begrenset administrativ støtte, noe som utfordrer kapasiteten til oppfølging, utviklingsarbeid og forsvarlig drift. Det har over mange år blitt gitt tydelige signaler om denne situasjonen. Dagens organisering vurderes å gå utover både kvaliteten på tjenestene og arbeidssituasjonen for ansatte. Samtidig er det ulike vurderinger i avdelingen om hvilke organisatoriske tiltak som best vil møte disse utfordringene.

Kommunedirektøren har signalisert en klar retning mot en organisering med tre hovedtjenesteområder, eksempelvis forebyggende tjenester, hjemmetjenester og sykehjem, for å redusere lederspennet og styrke ledelseskapasiteten. En slik inndeling vil kunne gi tydeligere ansvarlinjer og bedre nærhet til drift og fag i de enkelte tjenestene.

Samtidig vurderes en styrking av administrative støttefunksjoner, herunder oppgaver knyttet til turnus, GAT og innleie, som et viktig tiltak for å avlaste lederlinjen og sikre bedre bemanningsstyring.

Tillitsvalgte har uttrykt bekymring knyttet til dagens situasjon, særlig når det gjelder sammenhengen mellom administrativ kapasitet, bemanningsoversikt, sykefravær og bruk av overtid og vikarer. De understreker behovet for tiltak som styrker både ledelse og støttefunksjoner, og som bidrar til økt forutsigbarhet og kvalitet i tjenestene.

Det legges til grunn at videre utvikling av organiseringen skjer i tett samarbeid med tillitsvalgte og ledere i tjenesten, med mål om å finne en helhetlig løsning innenfor de økonomiske rammene. Aktuelle tiltak må sees i sammenheng og kan kombineres over tid for å oppnå ønsket effekt.

Kommunedirektøren har lagt inn en styrking av helseadministrasjonen på 950 000 kroner i planperioden. Dette gir et nødvendig handlingsrom for å gjennomføre organisatoriske grep.

Organisering av tildelingsfunksjonen og juridiske rammer for tjenesteyting

Siljan kommune har per i dag ikke et egen bestillerkontor eller tjenestetildelingskontor. Tildeling av helse- og omsorgstjenester skjer gjennom et ukentlig tildelingsmøte hver onsdag, der alle deltjenestene deltar og aktuelle saker blir drøftet og fordelt. Vedtak, fakturering og økonomibehandling knyttet til tjenestetildeling ivaretas i dag av én ansatt.

Denne organiseringen vurderes som sårbar, blant annet med hensyn til ferieavvikling, fravær og behovet for kontinuitet og rettssikkerhet i saksbehandlingen. Samtidig stilles det stadig større krav til spesialisert kompetanse innen tjenestetildeling, herunder kunnskap om demografisk utvikling, individsammensatte tjenestebehov, gjeldende prioriteringsveileder for kommunale helse- og omsorgstjenester samt forvaltningsrettslige krav til forsvarlig saksbehandling.

Avdelingen opplever en markant økning i antall klagesaker knyttet til helse- og omsorgstjenester. Utviklingen viser tydelig at kommunen i økende grad må forholde seg til sitt rettslige handlingsrom, der forskjellen mellom lovpålagte plikter og innbyggernes ønsker til tjenesteomfang og innhold blir stadig tydeligere. Kommunen er rettslig forpliktet til å yte nødvendige og forsvarlige tjenester etter blant annet helse- og omsorgstjenesteloven, men har ikke en generell plikt til å tilby tjenester utover det som følger av lov, forskrift og nasjonale prioriteringer.

Siljan kommune har over tid hatt et godt omdømme når det gjelder kvalitet og tilgjengelighet i tjenestetilbudet, og dette er et nivå kommunen fortsatt vil bestrebe seg på å opprettholde innenfor lovpålagt regelverk. Samtidig er det nødvendig med tydelig forventningsavklaring både internt i organisasjonen og overfor innbyggerne. En strengere prioritering av tjenester, basert på gjeldende regelverk og nasjonale føringer, er nødvendig for å sikre rettssikkerhet, likebehandling og riktig ressursbruk.

Det har blitt søkt om tjensteutviklingstilskudd fra Statsforvalteren til utvikling av tjenesten. Forutsatt at kommunen får tildelt midler, vil dette arbeidet gi et viktig grunnlag for å vurdere hvordan tildelingsfunksjonen kan organiseres på en hensiktsmessig måte i en liten kommune som Siljan. Det vurderes blant annet å omprioritere enkelte oppgaver og omdisponere ressurser innenfor eksisterende stillinger, herunder habiliteringskonsulent og spesialkonsulent, for å styrke kompetanse, redusere sårbarhet og sikre mer ensartet og forsvarlig saksbehandling.

Det er ikke lagt inn behov for ekstra økonomiske ressurser i planperioden.

Økt behov for hjemmetjenester – konsekvens av demografisk utvikling

Ifølge Statistisk sentralbyrås (SSB) befolkningsstatistikk, per 1. januar 2026, har Siljan kommune 156 innbyggere i alderen 80 år og eldre. Dette utgjør allerede en betydelig andel av kommunens befolkning.

SSBs befolkningsframskrivninger viser videre at antall innbyggere over 80 år i Siljan kommune vil øke markant i planperioden. I løpet av de neste fem årene anslås det en økning på om lag 50–60 personer, tilsvarende en vekst på rundt 30–40 % i den aldersgruppen som har størst og mest sammensatt behov for helse- og omsorgstjenester.

Selv om behovet for institusjonsplasser vil øke over tid, viser både erfaring og faglige vurderinger at det største og mest umiddelbare presset vil komme i hjemmetjenestene. Økningen i antall eldre vil i hovedsak gi økt behov for hjemmebaserte tjenester som helsehjelp, tilsyn, praktisk bistand og oppfølging i egen bolig, i tråd med både brukernes ønsker og kommunens mål om at flest mulig skal kunne bo hjemme lengst mulig.

For å sikre forsvarlig og vedtaksbasert tjenesteyting, vil det være nødvendig å se på hvordan ansatte, oppgaver og kompetanse fordeles innen hjemmetjenesten, slik at rett kompetanse benyttes på rett nivå. Tjenestene må ytes i samsvar med gjeldende vedtak, med tydelig sammenheng mellom vurdert behov, tildelt tjenestenivå og faktisk utførelse. Dette er en forutsetning for likeverdige tjenester og for å kunne ivareta den enkeltes behov på en faglig forsvarlig måte.

Etter omleggingen for noen år siden ble boliger med heldøgns omsorg for fire yngre hjemmeboende lagt under hjemmesykepleien. En evaluering av denne løsningen viser at flere av beboerne har behov for tett oppfølging og målrettet miljøarbeid, noe som stiller andre krav til kompetanse og oppgaveløsning enn tradisjonell pleie- og omsorg. Dette må ses i sammenheng med hjemmetjenestens øvrige oppgaver og samlede kapasitet, for å sikre at ressursene brukes på en måte som oppfyller kravene til forsvarlighet og vedtaksbasert tjenesteyting.

For å kunne møte denne utviklingen på en forsvarlig og bærekraftig måte er det et behov for å styrke hjemmetjenesten med flere ansatte i planperioden. Den faglige vurderingen er en styrking på 2 mill. kroner i 2017, og deretter en gradvis opptrapping fram til 2030 med en samlet styrking på 3,0 mill. kroner. Disse rammene er basert på et moderat anslag på behov, og forutsetter at eldre i Siljan i hovedsak har relativt god helse sammenliknet med nasjonale gjennomsnitt. Dersom utviklingen viser økende tjenestetengde, mer sammensatte helseutfordringer eller tidligere funksjonsfall enn forutsatt, vil behovet for ytterligere styrking kunne oppstå tidligere i planperioden.

Kommunedirektøren har ikke funnet rom for denne økning i 2027 og 2028, men en økning fra og med 2029 med 910 000 kroner.

Velferdsteknologi

Avdeling helse har over flere år benyttet investeringstilskudd på 200 000 kroner til innkjøp av velferdsteknologi. Flere av disse hjelpemidlene er nå lisensbaserte, og kostnadene går dermed over fra investering til ordinær drift. Dette må innarbeides i budsjettet fra 2027.

Ergo- og fysioterapitjenesten

I lys av den demografiske utviklingen ergoterapi og fysioterapitjenestene blant de mest treffsikre og kostnadseffektive virkemidlene kommunen har for å forebygge funksjonstap, styrke egenmestring og

redusere behovet for mer omfattende tjenester. Systematisk forebygging, tidlig innsats og målrettet rehabilitering er avgjørende for at flere eldre skal kunne bo hjemme lengst mulig med tilstrekkelig funksjon og livskvalitet.

Siljan kommune har de senere årene styrket fysioterapitjenesten med en økning på 40 %, og samlet sett ligger kommunen i dag godt an når det gjelder dekningsgrad innen ergo- og fysioterapitjenesten. Dette vurderes som helt nødvendig å opprettholde og videreføre, nettopp fordi presset i hjemmetjenestene forventes å øke betydelig i takt med aldersutviklingen. Uten en sterk forebyggende og rehabiliterende innsats vil økningen i antall eldre raskt slå ut i høyere behov for hjemmebaserte tjenester og institusjonsbasert omsorg.

Samtidig er dagens lokaler for ergoterapi- og fysioterapitjenesten gamle, trange og ikke universelt utformet. Lokalene begrenser både tilgjengelighet for brukere og kvaliteten i tjenesteytingen. Treningsrommet som benyttes i dag er lite og ofte meget fult, noe som gir redusert kapasitet for individuell trening, gruppebaserte tiltak og tverrfaglig rehabilitering. Dette er ikke tilpasset dagens krav til forebygging og rehabilitering, og står i kontrast til de politiske føringene om universell utforming og god tilgjengelighet i kommunale bygg.

For å kunne møte den dokumenterte demografiske utviklingen og samtidig jobbe målrettet med forebygging, funksjonsbevaring og rehabilitering, er det derfor nødvendig å bygge ut og tilrettelegge lokalene for ergo- og fysioterapitjenesten, med universell utforming som et grunnleggende premiss. Bedre lokaler vil gi helt andre forutsetninger for faglig forsvarlig drift, økt kapasitet, mer effektiv rehabilitering og bedre samhandling med øvrige helse- og omsorgstjenester.

Kommunestyret vedtok i Budsjett 2026 ikke å følge opp forslaget om å si opp dagens avtale om lokaler til tannhelsetjenesten. Målet var å dekke opp behov for arealer innen både Helse og Oppvekst.

En tilrettelegging av et universelt inngangsparti, og en videre utbygging arealene for ergoterapi- og fysioterapitjenesten er ikke innarbeidet i prioriteringene.

Kommunedirektøren finner ikke for å innarbeide investeringene for ergoterapi- og fysioterapitjenesten.

Legekantoret og ØHD-tjenesten – styrking, drift og kostnadsutfordringer

Legekantoret i Siljan kommune har de senere årene blitt betydelig styrket. Tjenesten er tilført 80 % privatpraktiserende leger og 20 % kommunal tilpliktelse, samt en økning på 30 % i sekretærressurs. Økningen i sekretærressurs er finansiert gjennom vikarbudsjetten og har bidratt til bedre drift, økt tilgjengelighet og bedre håndtering av daglige oppgaver ved legekantoret.

Siljan kommune har i dag totalt fire leger, hvorav én lege har 50 % stilling som kommuneoverlege.

Driften av ØHD-plass i Siljan er nå godt etablert, etter at kommunen har benyttet interkommunal ØHD i Skien siden 2012. Overgangen til lokal ØHD gir bedre tilgjengelighet for innbyggere og kortere avstand til tjenesten, men det er samtidig tydelig at ØHD-tjenesten er kostnadskrevende å drifte.

Tjenesten forutsetter til enhver tid:

- a) tilgjengelig legekompertanse
- b) kvalifisert sykepleiefaglig bemanning
- c) døgnkontinuerlig beredskap

Det er ingen refusjon eller egenbetaling knyttet til ØHD-opphold, og alle kostnader bæres fullt ut av kommunen. Som følge av dette er opprettholdelse av tilstrekkelig sykepleiedekning avgjørende for å lykkes med tjenesten, både av hensyn til pasientsikkerhet og forsvarlig drift.

Det vurderes samtidig at økt bruk av ØHD-plass bidrar til økt bruk av overtid i sykepleietjenesten, særlig i perioder med høy belastning. Dette må følges tett i planperioden, både organisatorisk og økonomisk, for å sikre at tjenesten forblir bærekraftig over tid.

Legekantoret og ØHD-tjenesten er viktige virkemidler for å forebygge sykehusinnleggelse og sikre behandling på rett nivå. Samtidig er det nødvendig å ha bevissthet rundt kostnader, bemanningsbehov og sammenheng med øvrige helse- og omsorgstjenester, slik at samlet ressursbruk gir ønsket effekt og forsvarlig tjenesteyting.

Kommunedirektøren finner ikke rom for økning av kostnader til ØHD.

Helsestasjon for ungdom – interkommunalt samarbeid

Det har gjennom flere år vært påpekt at helsestasjon for ungdom, som i dag er organisert som et interkommunalt samarbeid, bør vurderes flyttet tilbake til Siljan kommune. Denne problemstillingen er grundig diskutert i fagmiljøene både i Siljan og i vertskommunen, og vurderingene er samstemte.

En flytting av helsestasjon for ungdom tilbake til Siljan vil medføre et betydelig dårligere tilbud til barn og unge. Dagens interkommunale løsning gir tilgang til et større og kraftigere fagmiljø, bredere kompetanse og bedre forutsetninger for kontinuitet, tilgjengelighet og kvalitet i tjenesten. Dette er særlig viktig for ungdom som har behov for lavterskeltilbud innen psykisk helse, seksuell helse, vold og overgrep, rus og livsmestring.

Helsestasjon for ungdom er et frivillig tilbud der tillit, anonymitet og forutsigbarhet er avgjørende. Et mindre fagmiljø med begrenset tilgjengelighet vil kunne føre til:

- a) redusert åpningstid og tilgjengelighet
- b) økt sårbarhet ved fravær
- c) færre fagpersoner og smalere kompetanse
- d) økt risiko for at ungdom ikke oppsøker hjelp

Dette kan igjen føre til at problemer utvikler seg over tid, med behov for mer omfattende og kostnadskrevenne tiltak senere. Tidlig innsats for barn og unge er et sentralt virkemiddel for å forebygge psykiske helseutfordringer, frafall i skole og senere behov for kommunale tjenester.

Det interkommunale samarbeidet innebærer også bedre faglig støtte for ansatte, mulighet for faglig utvikling og kvalitetssikring av tjenesten. En flytting tilbake til Siljan vil svekke disse forutsetningene og gi en mer sårbar tjeneste både for brukere og for ansatte.

Kommunedirektøren har utsatt en eventuell overføring av helsestasjon for ungdom til Siljan kommune til 2029 i kommende økonomiplan.

Psykisk helse, helsestasjon og skolehelsetjeneste – styrking, samlokalisering og økonomisk gevinst

Psykisk helse- og helsestasjonsområdet er styrket de senere årene, både når det gjelder kapasitet, kompetanse og organisering. Tjenestene omfatter i dag en 100 % stilling innen psykisk helse og rus, 50 % kommunepsykolog og en 100 % prosjektstilling rettet mot barn og unge.

Innen helsestasjon og skolehelsetjenesten har kommunen over tid hatt to 100 % stillinger, men disse har i lengre perioder ikke vært fullt besatt. I store deler av 2025 og 2026 var det nødvendig å benytte innleie fra privat leverandør for å sikre forsvarlig drift. Fra 1. mai 2026 er begge stillingene besatt, noe som gir et vesentlig bedre grunnlag for stabil drift, kontinuitet og kvalitet i tjenesten. For å redusere faglig sårbarhet er det inngått interkommunalt samarbeid med Porsgrunn kommune, blant annet som følge av begrenset tilgang på ferdig utdannede helsesykepleiere.

I 2026 er det gjennomført bygningsmessige tilpasninger, og avdelingen rommer nå både helsestasjon samt psykisk helse- og rustjenester i en samlet enhet. Samlokaliseringen gir bedre samhandling mellom faggruppene, enklere tilgang for brukere og legger til rette for helhetlig oppfølging, tidlig innsats og bedre koordinering av tjenestene.

Det er viktig at dagens organisering får tid til å sette seg, og at tjenestene sikres stabile rammer for videre utvikling. Samtidig forutsetter prosjektstillingen innen psykisk helse en videreføring i ordinær drift etter prosjektperioden for å sikre kontinuitet og opprettholde effekten av tiltakene. Dette er det per i dag ikke funnet økonomisk rom for i kommunedirektørens forslag til økonomiplan.

Styrkingen av psykisk helse-, rus-, helsestasjons- og skolehelsetjenestene vurderes som et strategisk viktig forebyggende tiltak. Tidlig innsats kan redusere behovet for mer omfattende og kostnadskrevede tjenester senere, og bidra til bedre livskvalitet for barn og unge samt en mer bærekraftig utvikling av kommunens tjenestetilbud.

Kommunedirektøren har i økonomiplanperioden lagt inn en økning i utgiftene på 300 000 kroner i 2027, 500 000 kroner i 2028 og 600 000 kroner i 2029.

Digitale kartleggingsverktøy – presis oppfølging og bedre ressursbruk

Tjenesten psykisk helse benytter i dag digitale kartleggingsverktøy som en integrert del av kartlegging og oppfølging av brukere. Bruken av slike verktøy gir et mer strukturert og kunnskapsbasert grunnlag for vurderinger, og bidrar til at tiltak kan målrettet mer presist mot den enkelte brukers faktiske behov.

For brukerne innebærer dette økt medvirkning, bedre oversikt over egen situasjon og mer tilpassede tiltak. For tjenesten gir det bedre beslutningsgrunnlag, mer treffsikker oppfølging og økt kvalitet i tjenesteytingen. Digitale kartleggingsverktøy legger også til rette for systematisk evaluering av tiltak over tid, noe som bidrar til mer effektiv bruk av ressursene.

Bruken av digitale verktøy i psykisk helse vurderes som et viktig bidrag til både faglig kvalitet og økonomisk bærekraft, ved at riktig hjelp kan gis tidligere og på riktig nivå. Dette reduserer risikoen for langvarige og mer kostnadskrevede tiltak, og understøtter målet om forsvarlige, individuelt tilpassede og vedtaksbaserte tjenester. Det er ikke lagt inn øktekostander i planperioden.

Kommunedirektøren ikke funnet rom for en økning av utgifter til digitale verktøy i kommende planperiode.

Nytt elektronisk journalsystem

Avdelingen helse tar i bruk nytt journalsystem fra slutten av 2026, noe som medfører en betydelig økning i lisenskostnader.

Kommunedirektøren har lagt inn en årlig kostnadsøkning på 150 000 kroner i hele kommende økonomiplanperiode.

Dagsenter for hjemmeboende eldre – forebyggende og kostnadseffektiv tjeneste

I takt med den demografiske utviklingen og økende antall eldre, er det et økende behov for korttids- og avlastningsplasser på sykehjemmet. En betydelig andel av disse brukerne har imidlertid ikke behov for heldøgns omsorg, men mangler et tilpasset dagtilbud som kan ivareta sosiale, fysiske og kognitive behov. For personer som ikke selv klarer å komme seg til eksisterende tilbud, er korttidsopphold på sykehjem i dag eneste reelle alternativ.

Korttidsopphold er blant de mest kostnadskrevende tjenestene kommunen tilbyr. Bruk av institusjonsplass der behovet i realiteten er dagbasert oppfølging, er verken økonomisk bærekraftig eller faglig målrettet. Et strukturert dagsentertilbud vil derfor være et viktig virkemiddel for å sikre riktig tjenestenivå, bedre ressursutnyttelse og økt kvalitet i tjenestene.

Etablering av et dagsentertilbud vil kunne:

- frigjøre korttidsplasser til rehabilitering og utskrivningsklare pasienter
- gi nødvendig avlastning til pårørende
- reducere behovet for hjemmebaserte tjenester
- utsette eller forhindre behov for sykehjemsplass

Å utsette behovet for sykehjemsplass med bare seks måneder gir en potensiell innsparing, og kan representerer et økonomisk gevinstpotensial.

Det er et behov for å etablere et dagsenter flere dager i uken for hjemmeboende eldre med behov for sosial, fysisk og kognitiv støtte, i tillegg til ett til to måltider per dag. For å sikre kvalitet, pasientsikkerhet og faglig forsvarlig drift er det nødvendig med 1–2 faste ressurspersoner med ansvar for koordinering, oversikt over brukere og plasser, samarbeid med øvrige tjenester og faglig tilstedeværelse under tilbudet. Et slikt dagsentertilbud vil være et sentralt forebyggende tiltak, som bidrar til at flere kan bo hjemme lengre, reduserer presset på både hjemmetjenester og institusjonsplasser, og støtter opp under kommunens mål om bærekraftige helse- og omsorgstjenester i møte med økende andel eldre.

Kommunedirektøren har ikke funnet rom for denne økning i kommende økonomiplan periode.

Driftstiltak

Driftstiltak - helse			Utgifter				Inntekter			
Ansvar	Funksjon		2027	2028	2029	2030	2027	2028	2029	2030
34	2320	Helsestasjon for ungdom	-	-	-300	-300	-	-	-	-
34	2420	Psyisk helsearbeider barn og unge	300	500	600	-	-	-	-	-
30	2530	Økte utgifter IT lisenser nytt EPJ	150	150	150	150	-	-	-	-
30	2530	Helseadministrasjon	950	950	950	950	-	-	-	-
30	2580	Økning av ansatte i hjemmetjensten	-	-	910	910	-	-	-	-
	Sum		1 450	1 700	2 410	1 810	-	-	-	-

Samfunn

Innledning

Rammeområdet ivaretar kommunens oppgaver innenfor følgende ansvarsområder; Teknisk byggdrift, kommunale veier, park og naturforvaltning, brann, vann og avløp, eiendom, geodata, kultur, plan, miljøvern, byggesak og IKT drift. Noe av utfordringen på avdelingen er at den består av svært mange forskjellige fagfelt, og at disse fagfeltene blir ivaretatt av et lite antall ansatte. Sårbarheten reduseres med overlapping av fag der en kan, samarbeid med nabokommuner der det er mulig og kjøp av tjenester fra private. Alle fagledere har ansvar for flere fagfelt som i større organisasjoner er fordelt på forskjellige personer. Utviklingen i alle ansvarsområder er at det kreves mer og mer faglighet og spesialkompetanse.

Kommende fireårsperiode er det nytt kulturbygg og bygg for omsorgsboliger i sentrum som vil få mest fokus. Dette er et stort prosjekt som vil kreve mye oppmerksomhet fra alle deler av avdelingen. Folketallsundersøkelsen for Siljan viser at det vil bli en stor økning i antall eldre innbyggere i årene som kommer. Basert på erfaringer er det grunn til å regne med at det vil medføre en økning i etterspørsel etter sentrumsnære leiligheter. Et nytt kulturhus med folkebibliotek vil kunne forsterke bostedsattraktiviteten i sentrum og gi økt grunnlaget for næringsvirksomhet og handel.

Hovedplan for vann og avløp følges opp, og det planlegges prosjekter i tråd med handlingsprogrammet. Klimaendringer med økt fokus på overvann og innlekkasje på spillvannsledninger vil kreve kostbare investeringer i det eldste ledningsnett hvor innlekkasjene er størst, og takvann og annet overflatevann slippes på. Planlegging for etablering av lokalt mottaksanlegg for kvist og hageavfall pågår og vil kreve en del oppfølging.

I perioden vil planlegging og iverksetting av ulike bypakke tiltak følges opp. Det innebærer også oppfølging av tiltak som skal utføres på fylkesveinetten. Tiltak i sentrumsområdet som vil forsterke mulighet til bruk av kollektivtilbudet, økt trafiksikkerhet og fremkommelighet for gående og syklende blir prioritert.

Hovedmål for avdelingen

- a) Sikre til enhver tid ledige, utbyggingsklare arealer til ulike bolig- og næringsformål.
- b) Ha en stabil drikkevannsforsyning med vann av god kvalitet, og øke antall tilknytninger til det kommunale vann- og avløpsnett.
- c) Sikre og videreutvikle verdien av kommunale bygg og eiendommer.
- d) Sørge for trafiksikre veier med god fremkommelighet for alle trafikanter.

Kommentarer til målene

En forutsetning for at kommunen kan øke innbyggertallet er at det finnes attraktive, utbyggingsklare tomter tilgjengelig. I tillegg må det være et visst tilbud av leiligheter med sentral beliggenhet nær kollektivakser og handels- og tjenestetilbud. Fraflyttingen fra Siljan er årsaken til at innbyggertallet i Siljan ikke har økt den siste 10 års perioden. Det er grunn til å anta at det er de eldste innbyggerne som flytter ut, trolig på grunn av manglende attraktive og tilpassede boliger lokalt. Samarbeid med private eiendomsutviklere og investeringer i planer for utbygging er viktig for videre utvikling. Utvikling av Siljan sentrum forutsetter gode, helhetlige planer for viktige samfunnsfunksjoner og arealbruk. Det må jobbes mer med å skape attraktive boligmiljø med sentralt beliggende leiligheter. Samtidig må planleggingen av nye områder for småhusbebyggelse fortsette i takt med markedets etterspørsel. Markedet for igangsetting av småhusbebyggelse er tregt, og reservene i Solvegen antas å være tilstrekkelig om ikke det skjer et taktskifte i utbyggingen.

Kommunen har relativt få kilometer med kommunale kjøreveier og gang- og sykkelveier. Det er likevel viktig at disse har en standard som bidrar til at skoleveiene er trafiksikre og har god fremkommelighet

hele året. Det er særlig viktig at gang- og sykkelveier prioriteres høyt. På den måten sikres mer miljøvennlig lokal transport og mer fysisk aktivitet. Bypakke fase to inneholder flere tiltak som skal sikre skoleveier og gjøre det mer attraktivt å gå og sykle.

Deler av kommunens vann – og avløpsnett begynner å bli gammelt og dårlig og må prioriteres for utskifting. Hovedplan for vann og avløp skal sikre en stabil vannforsyning og god drift av kommunens vannverk og avløpshåndtering. Avdelingen bruker også mye ressurser på oppfølging av plan for tilsyn med spredt avløp, og vedtatt plan med handlingsprogram følges med tilsyn av ca. 60 anlegg pr år.

Den kommunalt eide bygningsmassen har jevnt god standard, men med noen tydelige unntak som Øverbøstua. Skolene og barnehagene er stort sett i god stand. Byggene har mye teknisk utstyr blant annet for varme og ventilasjon. En del av dette utstyret begynner å bli gammelt og slitt i flere av byggene, og uforutsette behov for reparasjoner oppstår.

Sentrale utfordringer

Nytt boligområde

Boligområdet Solvegen er etablert og under etablering. Det går fortsatt vesentlig saktere med utbyggingen i området enn ønsket. Det er vanskelig å forutsi når området er ferdig utbygd, men antall eneboligtomter minker. Nytt areal er avsatt i kommuneplan, og videre planlegging og klargjøring av dette må tilpasses utbyggingstakten på Solvegen.

På bakgrunn av lav utbyggingstakt og reserver i boligområdet på Solvegen avventes arbeid med igangsetting av ny reguleringsplan. Dersom markedet endres, bør fremdriften justeres.

IKT

Omlagning til skytjenester vil fortsatt være et vesentlig satsingsområde i perioden. Målet er å skape mer fleksibilitet, skalerbarhet, lavere vedlikeholdskostnader på sikt og økt tilgjengelighet. Dette utvikles samtidig som man ser på sårbarheten ved å være avhengighet av internett og leverandørene, samt spørsmål om datasikkerhet og personvern. Dette vil være hovedfokus samtidig som det fortsatt søkes etter muligheter til bruk av KI i daglig drift. Innfasing av KI er kostbart ettersom det er svært ressurskrevende å utvikle nye, lokale digitale løsninger. Kommunen vil fortsette å søke etter mer avanserte KI-løsninger, både som egne verktøy og integrert i fagsystemer. Foreløpig er kostnadene høye og lisensmodellene komplekse, men på sikt vil slike løsninger kunne effektivisere arbeidsprosesser. Strategien er å ta i bruk nye løsninger ettersom de utvikles ferdig og gjøres tilgjengelig til et kostnadsnivå som kan forsvares lokalt.

Kommunale veier

Siljan kommune har få km kommunale vei og har derfor i sum lite kostnader med veivedlikehold sammenliknet med andre kommuner. Utgifter til vedlikehold av kommunale veier ligger over sammenliknbare kommuner i KOSTRA gruppe 4 målt i driftsutgifter pr km vei og gate, og er mer på nivå med fylkesgjennomsnitt. Kommunen har i all hovedsak satt ut vedlikeholdet til private entreprenører. Det er kun oppsyn og enklere vedlikehold som blir utført av egne ansatte.

Gatebelysning innebærer en vesentlig kostnad med veidriften i Siljan. For å bidra til en god driftsøkonomi er stort sett all kommunalt eide armatur skiftet ut med LED-armatur. Noen enkeltpunkt og punkt på private veier hvor kommunen har driftsavtale gjenstår. Ny belysning legger forholdene til rette for mer

aktiv styring og energieffektivisering, bla annet med nattsenkning. Det jobbes videre med energiøkonomisering ved styring av gatebelysning.

Trafikksikkerhetsplan synliggjør behov for ny belysning mellom Snurråsen og Høisetbrua, en strekning på ca. 450 meter. Dette bør ses i sammenheng med videre belysning langs fylkesveien i Høisethbakkane. Gurholtveien fra Norheim til krysset Gurholtveien x Sentrumsveien er fortsatt en strekning som bør oppgraderes.

Reasfaltering

Behovet for reasfaltering på flere av de kommunale veiene vil øke i årene framover.

Sentrumsveien

Det kan være mulighet til å reasfaltere deler av Sentrumsveien som del av bypakke tiltaket med oppstramming av krysset ved mølla og utvidelse av fortauet mellom mølla og kommunehuset. Det anses som hensiktsmessig å vente med videre planlegging til det er avklart når bypakke prosjektet med møllekrysset kan iverksettes. Dette skjer trolig ikke før etter 2030. Prosjektet prioriteres derfor ikke i denne økonomiplanperioden.

Asfaltering av div veier

I økonomiplan foreslås det å sette av kroner 400 000 til asfaltering i 2027. Med foreslåtte budsjett vil man ha mulighet til mindre strekningsvise tiltak.

Bypakke prosjekt

Bypakke fase II igangsettes i 2026. Det er igangsatt og forberedes nye prosjekt inn mot bypakke fase II, og porteføljen i Siljan er slik:

Nr	Prosjektnavn	Kost (mill)
1	FV. 32 Heivannsveien (Sagdalsringen - Langemyrvegen) GS vei	6
2	Siljan sentrum. Videreutvikling av knutepunkt Siljan	10
3	Siljan sentrum -snarvei og tilrettelegging for myke trafikanter	15
4	Fv. 3288 Høisethbakken - TS tiltak med gatelys	2
5	Kommunesenter Siljan - Møllekrysset. Kryssutbedring og TS tiltak	2
6	Holtesletta- Thorsholt. Utbedring av Thorsholt sving og mindre GS tiltak	7
7	Øverbølia- snarveg til skole	2
8	Fv. 32 Solvika - kommunegrense Skien-. GS vei	24

Det legges til grunn en kommunal/fylkeskommunal egenandel på 20 %. Prosjekt nr 1,4,5,7 er ikke kommunale prosjekter. Samlede investeringer i Siljan er kr 58 mill. 29 mill er kommunale prosjekter.

Tiltak nr 2 vil være en del av prosjekt med Sentrumsbygg. Dette prosjektet avklares og utredes. Det avsettes kroner 2000 000 som egenandel til bypakkemidler for tiltak for gående og syklende.

Prosjekt nr 3 og 7 dreier seg om turveier, snarveier og andre gang- og sykkelforbindelser mellom viktige målpunkt i kommunesenteret. Disse må planavklares, helst gjennom en områdereguleringsplan for kommunesenteret. Dette er ikke prioritert i planperioden.

Park, naturforvaltning og kommunale eiendommer

Vedlikeholdet på uteområder omkring kommunale formålsbygg og i sentrum er en prioritert driftsoppgave, og standard opprettholdes med egne ansatte og innleide sommervikarere. Gressklipping er en sentral og tidkrevende oppgave sommerstid. For å ha kontroll på løpende drift og rekke over alle

områder er avansert klippeutstyr nødvendig. Kommunen eier en større maskin som er helt avgjørende for denne drifta. Denne bør etter hvert skiftes ut, men det er ikke funnet rom i gjeldende økonomiplanperiode til dette. Dette medfører risiko for redusert kapasitet på sommervedlikeholdet og lavere standard enn ønskelig på noen arealer. Fortsatt investering i mindre robotklippere er et godt supplement og avlaster manuell klipping, men det er ikke en hensiktsmessig løsning over alt med den teknologien som er i dag. Forsøkene med robotklippere rundt sykehjemmet og Sagaenga har vært vellykket og fremover vil det bli jobbet mer med implementering av slikt utstyr etter hvert som teknologi og muligheter utvikles.

Brann og beredskap

Siljan har slukkeavtale og avtale om feiing og branntilsyn med Grenland brann- og redning (GBR). Kostnadene med brannvern i Siljan tilsvarer kostnadene i Skien målt pr innbygger. Inkludert i dette inngår kostnader med teknisk vakt i Siljan som bistår med lokalkunnskap ved utrykninger når det er behov. GBR har også ansvar for tilsyn med kommunale formålsbygg samt brannforebyggende arbeid. Tidligere års tilsyn og oppfølging med tiltak viser at det ikke er umiddelbare behov for nye investeringer til brannsikringstiltak eller lokalt utstyr. Det er ikke foreslått investeringer som får konsekvens for økonomiplan.

VAR-drift

Drift av vannverk og avløpsrensaneanlegg er underlagt strengt regelverk. Det er en hovedmålsetting at alt drikkevann som blir levert til abonnentene skal ha en tilfredsstillende kvalitet i henhold til drikkevannsforskriften. Avløpsvannet skal være rensert i henhold til konsesjonskravene før det blir sluppet ut i Siljanelva.

De kommunale årsgebyrene for avløpstjenestene er lave i Siljan sammenlignet med gjennomsnitt for fylket og sammenliknbare kommuner i kostra gruppe 4. Dette skyldes i første rekke at Siljan var relativt tidlig ute med bygging av avløpsrensaneanlegg med både kjemisk og biologisk rensing. Gebyrene for drikkevannsforsyning og avløpsrensing ligger godt under nivå med snittet i fylket og sammenliknbare kommuner i kostra gruppe 4. Gebyrene ventes å øke i tiden framover i tråd med handlingsplan i hovedplan for vann- og avløp.

Gjeldende vannforskrift forutsetter at kommunen arbeider aktivt med å knytte flest mulig av innbyggerne til det offentlige nettet.

Hovedplan for vann- og avløp ble vedtatt i 2024. Det legges opp til at denne planen følges med årlige investeringer. Langemyrveien og deler av Sagdalsringen planlegges for oppgradering i 2027. Tiltaket er prosjektert og kostnadsberegnet, og lagt inn i økonomiplan. Kostnadsanslagene som er satt opp i Hovedplan for VA er grove og basert på faglig skjønn, beregninger og standard priser. Det legges opp til at prosjektene detaljeres og kostnadsberegnes ytterligere før iverksetting.

Hovedplan for vann- og avløp viser et behov for årlige investering på om lag kroner 5 200 000,- i planperioden. Dette fordeler seg slik:

Nr.	Tiltakskategori	24	25	26	27	28	29-33	SUM
3	Fornyng eksisterende infrastruktur	3,2	3,2	3,2	3,2	3,2	16,2	32,2
4	Nyanlegg	0,5	2,0	2,0	2,0	2,0	2,4	10,9
5	Randsonetilknytning	1,5					7,2	8,7
	Totalt	5,2	5,2	5,2	5,2	5,2	25,8	51,8

Vannmålere etableres på utvalgte punkt for raskere og bedre kontroll med lekkasjer og vannforbruk. Det avsettes kroner 100 000,- i 2027.

Slitasjen på komponenter på renseanlegget er stor. Ny skrape i basseng for mellomsedimentering skiftes ut. Det avsettes kroner 200 000,- til tiltaket i 2029. Det etableres diverse tiltak med annen forsterkning og utbedring av utstyret i planperioden med til sammen kroner 700 000,-

Investeringene dekkes opp gjennom VA gebyrene. Planlagte investeringer i fireårs perioden vil gi en årlig gebyrøkning på vann og avløp på om lag 7%. Dette er i tråd med varslet behov. Sammenliknet med hva andre kommuner nå møter av investeringsbehov innen VA sektoren er dette likevel beskjedne økninger. Forskjellene i gebyr mellom Siljan og sammenliknbare kommuner viser at kommunen driver økonomisk rasjonelt. Gebyrendring er inkludert behov for å hente inn noe etterslep etter større reparasjonsarbeider på renseanlegget og pumpestasjoner tidligere år.

Eiendom

Eiendomsforvaltningens primære oppgave er å sikre verdi og riktig funksjon i kommunale bygg og uteområder.

Tilstanden på de kommunale byggene er generelt sett god, men med noen tydelige vedlikeholdsbehov, spesielt kommunens lagerbygg ved Tudal og Øverbøstua. En del av teknisk utstyr har begrenset levetid og må skiftes. Det gjøres løpende avveining i forhold til kost nytte med reparasjoner kontra utskifting, og eventuelle brukerbelastninger som følger som konsekvens av driftsavvik med teknisk utstyr. Stadige reparasjoner av gammelt utstyr, kan over tid bli en kostbar strategi. Samtidig kan det være krevende å forutsi når slitasjen har nådd et kritisk nivå. Energihusholdningen er for tiden i fokus i tråd med gjeldende klima og energiplan. Energiltak gjennomføres også på grunn av forventet økning av energipriser og behov for å redusere strømforbruket. Det vil i perioden fortsatt bli sett på nye muligheter til strømforsyning og muligheter til å redusere forbruket. Tiltak som kan være aktuelle er blåseisolering av loft på Loppedåpan og Midtbygda skole.

Det er gjort en stor innsats de siste årene med gradvis utskifting til LED belysning. Nå gjenstår bare kommunehuset, helsesenteret (gang og kjeller er ferdig) og 2. etg i Øverbøstua. Dette arbeidet er en viktig del av jobben med energiøkonomisering. Det er avsatt kroner 250 000 til tiltaket i 2028.

Renhold

Etter nedbemanning er det lite bufferkapasitet ved sykdom og ferieavvikling. Fra 2024 øket også omfanget av bygg som skal renholdes da ny friluftsavdeling ved Loppedåpan ble satt i drift. Det er behov for innfasing av robot vaskemaskiner. Pr nå er det likevel ikke utstyr som er egnet til dette i de lokaler hvor vi har størst behov.

Kommunehuset

Kommunestyresalen trenger en generell oppgradering. Det som gjenstår er vegger og tak etter at vinduer og gulv er fornyet i tråd med forventet standard. Prosjektet er kostnadsvurdert til å ligge på kr 500 000,-. Det er ikke funnet rom for prioritering av tiltaket i økonomiplan.

Loppedåpan barnehage

Loppedåpan barnehage er et eldre bygg og det er behov for generell oppgradering av bygningen innvendig. I tillegg er det behov for utskifting av tak på første byggetrinn ettersom taket nærmer seg 40 år. Det er ikke funnet rom for dette i økonomiplanperioden.

Midtbygda skole

Det er behov for maling av Midtbygda skole. Etter vedlikeholdsplan bør dette utføres i 2028. Det er ikke funnet rom for dette i økonomiplanperioden.

Leiligheter, serviceboliger og omsorgsboliger

Rødveien 3a og b og Slemdalsveien 9 - nærmere seg en utvendig maling. Det avsettes kroner 200 000 til Slemdalsveien i 2027 og kroner 200 000 til Rødveien a og b i 2028. Omsorgsboliger ved sykehjemmet må males i planperioden, og det avsettes kroner 200 000,- til tiltaket i 2030. Bolig på Mølleåsen må beises og det avsettes kroner 150 000 til dette i 2029.

Mølla - lagerbygg

Bygget brukes til kjøretøy og mye driftsutstyr, og er et nødvendig bygg i drifta. Møllebygget trenger utvendig beising. Det er ikke funnet rom for dette i økonomiplanperioden.

Det er behov for rassikring av tak på mølla. Dette blir en kostbar jobb på grunn av behov for omfattende sikringsarbeid ved utførelse. Det er ikke funnet rom for dette i økonomiplanperioden.

Siljan skole

Det foreslås også en asfaltering av parkeringsplassen på Siljan skole, denne er nedslitt.

Det foreslås avsatt kr 400 000,- til tiltaket i 2027

Kultur og kulturminner

Siljan kommune bruker vesentlig mindre ressurser til kulturaktiviteter i forhold til gjennomsnittet i Telemark og landet for øvrig. Eksterne tilskuddsordninger og frivillig innsats bidrar til å tette noe av avstand mellom forventning og kapasitet.

Kulturbygg i sentrum

Det har over lengre tid vært ønskelig med et nytt bibliotek og kulturbygg i Siljan sentrum. I løpet av årene har det vært et betydelig engasjement og planlegging av dette. Behovet for- og betydningen av en uformell møteplass er ikke blitt mindre etter hvert som årene har gått. I tillegg vil bygget med tilhørende uteområde kunne ha en etterlengtet funksjon som kommunens storstue og festplass.

Det er gjort en grov kostnadsberegning av et kombinert kulturbygg og leilighetsbygg med omsorgsboliger. Det jobbes med løsninger som kan etableres innenfor kostnadsrammen fra mulighetsstudien. Det er avsatt kroner 34 000 000 til tiltaket. Beløpet inkluderer spillemidler på kroner 2 mill. Dette inkluderer ikke inventar og utstyr og egenandel for utløsning av midler fra bypakka. Dette forslås innlagt i økonomiplan for 2027 med henholdsvis kroner 1,5 mill. til inventar og utstyr i biblioteket og kroner 2 mill. som egenandel for utløsning av bypakke midler til uteområdet.

Pumptrack

Siljan IL har søkt om kr. 700.000 til Pumptrack ved Siljan Idrettspark. En pumptrack er en leken sykkelbane, ideell for selvstyrt aktivitet på tvers av alder og ferdighetsnivå. Banen fungerer også som en naturlig, sosial møteplass i nærmiljøet. Prosjektet har en kostnadsramme på kr. 2.411.500. Bidraget fra Siljan IL i prosjektet er kr. 107.500 i egenkapital og kr. 100.000 i dugnadsarbeid. Et kommunalt tilskudd i denne kategorien er driftsmidler. Kommunedirektøren har ikke avsatt midler til dette driftstiltaket i økonomiplanperioden.

Servicebiler

Samfunnsavdelingen har 4 servicebiler for drift av vann- og avløp og drift av vei, bygg og uteområder. Bilene inngår i teknisk vakt som skal være i drift døgnet rundt hele året. Bilene må ha en standard som gjør det mulig med fremkommelighet på dårlig skogsbilveger ettersom de også inngår i lokal brannberedskap. Utrykninger vinterstid sikres også med firehulstrekk. Bilene brukes også til frakt av hjelpemidler. Denne aktiviteten øker, og bilene må ha et lasterom tilpasset brukerutstyret. Det anses at minst 2 av fire biler bør være med firehulstrekk. Lastebilen ble solgt i 2025 etter ca. 20 års tjeneste. Bilen var nedslitt og reparasjoner kostbare. Det anses at avdelingen trenger å erstatte lastebilen med en varebil

slik at servicepersonell kan medbringe verktøy og utstyr. Dette er lite hensiktsmessig i privatbiler. Erfaringene med mindre varebiler er god, og det anses som et godt økonomisk valg å kjøpe brukte biler som er ett til to år gamle. Eksisterende bilpark omfatter biler som nå er nå 9 og 10 år gamle, og det er et behov for utskifting i årene som kommer, og vil vurderes i kommende økonomiplaner.

Driftstiltak

Driftstiltak - samfunn			Utgifter				Inntekter			
Ansvar	Funksjon		2026	2027	2028	2029	2026	2027	2028	2029
40	3020	Økte gebyr byggesak	-200	-200	-200	-200	-	-	-	-
40	3030	Økte gebyr kart	-100	-100	-100	-100	-	-	-	-
41	3320	Asfaltering	-200	200	-200	200	-	-	-	-
44	3500	PLS Catobekk	-100	-100	-100	-100	-	-	-	-
44	xxxx	Økte inntekter selvkost	-	-	-	-	-1 200	-1 700	-1 900	-2 100
45	2652	Maling utvendig Slemdalsveien 9	200	-	-	-	-	-	-	-
45	2652	Maling utvendig Rødveien 3a og b	-	200	-	-	-	-	-	-
45	2652	Mølleåsen beising	-	-	150	-	-	-	-	-
45	2653	Male omsorgsboliger utvendig	-	-	-	200	-	-	-	-
45	xxxx	Strøm	-500	-500	-500	-500	-	-	-	-
	Sum		-900	-500	-950	-500	-1 200	-1 700	-1 900	-2 100

Investeringsprosjekt

Investeringsprosjekt - samfunn			Utgifter				Inntekter			
Ansvar	Funksjon		2027	2028	2029	2030	2027	2028	2029	2030
4	2220	Asfaltering parkering Siljan skole	400	-	-	-	-	-	-	-
4	3350	Uteområdet sentrumsbygget	2 000	-	-	-	-	-	-	-
4	3351	Sentrumsbygg	20 000	-	-	-	-	-2 000	-	-
4	3400	Rehabilitering vannledningsnett	5 200	1 500	1 500	1 500	-	-	-	-
4	3450	Sonevannmålere	100	-	-	-	-	-	-	-
4	3500	Rehabilitering avløpsnett	4 800	1 500	1 500	1 500	-	-	-	-
4	3500	Mengdemåler avløp	100	-	-	-	-	-	-	-
4	3500	Brutt vannspeil - renseanlegget	250	-	-	-	-	-	-	-
4	3500	Ombygging RA for bypass av bassenger	150	-	-	-	-	-	-	-
4	3500	Skrape mellomsedimentering	-	-	200	-	-	-	-	-
4	3500	Pumpestyring RA	100	-	-	-	-	-	-	-
4	3700	Inventar bibliotek	1 500	-	-	-	-	-	-	-
4	xxxx	Enøk tiltak	-	250	-	-	-	-	-	-
	Sum		34 600	3 250	3 200	3 000	-	-2 000	-	-

Økonomiplan

Nedenfor presenteres samlet oversikt over prioriterte investeringsprosjekter og driftstiltak. Disse er innarbeidet i de balanserte oversiktene.

Investeringer

§ 5-5 Bevilgningsoversikt investering	Årsegnskap 2025	Budsjett 2026	Øk.plan 27	Øk.plan 28	Øk.plan 29	Øk.plan 30
Post Investeringer						
1 Investering i varige driftsmidler	11 058	26 250	35 600	4 250	4 200	4 000
2 Tilskudd til andres investeringer	20	1 660	0	0	0	0
3 Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	651	650	650	650	650	650
4 Utlån av egne midler	0	0	0	0	0	0
5 Avdrag på lån	0	0	0	0	0	0
6 Sum investeringsutgifter	11 729	28 560	36 250	4 900	4 850	4 650
Investeringsinntekter						
7 Kompensasjon for merverdiavgift	-1 774	-3 650	-4 980	-250	-200	-200
8 Tilskudd fra andre	-1 000	0	0	-2 000	0	0
9 Salg av varige driftsmidler	-3 003	0	0	0	0	0
10 Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0	0	0	0
11 Utdeling fra selskaper	0	0	0	0	0	0
12 Mottatte avdrag på utlån av egne midler	-150	0	0	0	0	0
13 Bruk av lån	-2 960	-13 060	-13 820	-1 200	-3 200	-3 000
14 Sum investeringsinntekter	-8 887	-16 710	-18 800	-3 450	-3 400	-3 200
Videreutlån						
15 Videreutlån	4 845	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000
16 Bruk av lån til videreutlån	-4 845	-4 000	-4 000	-4 000	-4 000	-4 000
17 Avdrag på lån til videreutlån	178	300	300	300	300	300
18 Mottatte avdrag på videreutlån	-110	-300	-300	-300	-300	-300
19 Netto utgifter videreutlån	69	0	0	0	0	0
Overføring fra drift og netto avsetninger						
20 Overføring fra drift	0	0	-650	-650	-650	-650
21 Avsetninger til bundne investeringsfond	0	0	0	0	0	0
22 Bruk av bundne investeringsfond	-69	0	0	0	0	0
23 Avsetninger til ubundet investeringsfond	1 931	0	0	0	0	0
24 Bruk av ubundet investeringsfond	-4 774	-11 200	-16 800	-800	-800	-800
25 Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0	0	0	0
26 Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-2 911	-11 200	-17 450	-1 450	-1 450	-1 450
27 Fremført til inndekning i senere år (udekket beløp)	0	0	0	0	0	0

§ 5-5 Bevilgningsoversikt investering - del 2							
Funksjon Prosjekt(T)		Årsegnskap 2025	Budsjett 2026	Øk.plan 27	Øk.plan 28	Øk.plan 29	Øk.plan 30
1209	Skyløsning av sakssystemet	110	-				
1209	ITG	-	200	200	200	200	200
1300	Låssystemer - kommunehuset og sykehjemmet	578	-				
1300	Asfaltering kommunehuset	250	-				
2022	IKT grunnskole, barnehage	744	650	800	800	800	800
2210	Vognstall Loppedåpan	591	-				
2210	Personaldel Loppedåpan	3 117	-				
2220	Uteområde Siljan ungdomsskole	1 397	-				
2220	Renholdsmaskin Sagaenga og Siljan skole	231	-				
2220	Asfaltering parkering Siljan skole			400			
2220	Låssystemer - Siljan skole		200				
2530	Velferdsteknologi helse		200				
2530	Stoler og bord på kafe på helse og omsorgsenteret	186	-				
2530	Nytt EPJ system		2 050				
3030	Geogataprosjekt - nykartlegging	97	-				
3150	Heiveien boligfelt trinn III	725	-				
3320	Trafikksikkerhet Møllekrysset Sentrumsvn.	380					
3320	Sentrumsveien	1 000					
3320	Adkomstvei Mølleåsen 1-3. Sikringstiltak		950				
3350	Møteplass i sentrum	201					
3350	Uteområdet sentrumsbygget			2 000			
3351	Sentrumsbygg	126	14 000	20 000			
3400	Rehabilitering vannledningsnett	316	3 700	5 200	1 500	1 500	1 500
3450	Sonevanmålere	213	100	100			
3450	Tak høydebasseng		500				
3500	Rehabilitering avløpsnett	342	3 700	4 800	1 500	1 500	1 500
3500	Oppgradering overvåking VA systemer	454					
3500	Mengdemåler avløp			100			
3500	Brutt vannspeil - renseanlegget			250	-	0	
3500	Ombygging RA for bypass av bassenger			150	-	0	
3500	Skrape mellomsedimentering			-	-	200	
3500	Pumpestyring RA			100	-	0	
3700	Inventar bibliotek	-		1 500			
xxxx	ENØK tiltak				250		
Sum Bevilgningsoversikt post 1 Investering i varige driftsmidler		11 058	26 250	35 600	4 250	4 200	4 000
		-	-	-	-	-	-
Sum Bevilgningsoversikt post 2 Tilskudd til andres investeringer		20	1 660	-	-	-	-
1720	Kjøp av aksjer og andeler, KLP	651	600	650	650	650	650
Sum Bevilgningsoversikt post 3 Investeringer i aksjer og andeler i		651	650	650	650	650	650
Sum Bevilgningsoversikt post 4 Utlån av egne midler		-	-	-	-	-	-
Sum Bevilgningsoversikt Post 1 - 4 Investering utgifter		11 729	28 560	36 250	4 900	4 850	4 650

Investeringsprosjekt			Utgifter				Inntekter			
Ansvar	Funksjon		2027	2028	2029	2030	2027	2028	2029	2030
1	1209	ITG	200	200	200	200	-	-	-	-
1	1702	Kjøp av aksjer og andeler, KLP	650	650	650	650	-	-	-	-
2	2022	IKT grunnskole, barnehage	800	800	800	800	-	-	-	-
4	2220	Asfaltering parkering Siljan skole	400	-	-	-	-	-	-	-
4	3400	Rehabilitering vannledningsnett	5 200	1 500	1 500	1 500	-	-	-	-
4	3500	Rehabilitering avløpsnett	4 800	1 500	1 500	1 500	-	-	-	-
4	3450	Sonevannmålere	100	-	-	-	-	-	-	-
4	xxxx	Enøk tiltak	-	250	-	-	-	-	-	-
4	3500	Mengdemåler avløp	100	-	-	-	-	-	-	-
4	3351	Sentrumsbygg	20 000	-	-	-	-	-2 000	-	-
4	3700	Inventar bibliotek	1 500	-	-	-	-	-	-	-
4	3350	Uteområdet sentrumsbygget	2 000	-	-	-	-	-	-	-
4	3500	Brutt vannspeil - renseanlegget	250	-	-	-	-	-	-	-
4	3500	Ombygging RA for bypass av bassenger	150	-	-	-	-	-	-	-
4	3500	Skrape mellomsedimentering	-	-	200	-	-	-	-	-
4	3500	Pumpestyring RA	100	-	-	-	-	-	-	-
	Sum	Tilsvarende linje 1+2+3+4 i oversikt §5-5	36 250	4 900	4 850	4 650	-	-2 000	-	-

Drift

§5-4 Bevilgningsoversikt drift	Årsegnskap 2025	Budsjett 2026	Øk.plan 27	Øk.plan 28	Øk.plan 29	Øk.plan 30
Generelldriftinntekter						
1 Rammetilskudd	-124 939	-123 839	-124 918	-124 720	-124 715	-124 720
2 Inntekts- og formuesskatt	-82 834	-93 741	-94 418	-94 418	-94 418	-94 418
3 Eiendomsskatt	-10 461	-10 733	-10 639	-10 747	-10 856	-10 966
4 Andre generelle driftsinntekter	-9 407	-7 115	-3 795	-2 185	-1 177	-1 010
5 Sum generelle driftsinntekter	-227 642	-235 428	-233 770	-232 070	-231 166	-231 114
Netto driftsutgifter						
6 Sum bevilgninger drift, netto	216 069	226 398	224 688	223 212	221 747	220 039
7 Avskrivninger	12 585	10 978	12 585	12 585	12 585	12 585
8 Sum netto driftsutgifter	228 653	237 376	237 273	235 796	234 332	232 624
9 Brutto driftsresultat	1 011	1 948	3 502	3 726	3 165	1 510
Finansinntekter/Finansutgifter						
10 Renteinntekter	-4 509	-4 215	-4 472	-3 577	-2 726	-2 475
11 Utbytter	-7	0	0	0	0	0
12 Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0	0	0	0
13 Renteutgifter	7 292	6 883	7 250	6 800	6 500	6 200
14 Avdrag på lån	6 565	6 000	6 400	6 600	6 800	6 800
15 Netto finansutgifter	9 341	8 668	9 178	9 823	10 574	10 525
16 Motpost avskrivninger	-12 585	-10 978	-12 585	-12 585	-12 585	-12 585
17 Netto driftsresultat	-2 232	-362	96	965	1 155	-550
Disponering eller dekning av netto driftsresultat:						
18 Overføring til investering	0	650	650	650	650	650
19 Avsetninger til bundne driftsfond	3 005	0	0	0	0	0
20 Bruk av bundne driftsfond	-731	-230	0	0	0	0
21 Avsetninger til disposisjonsfond	0	0	0	0	0	0
22 Bruk av disposisjonsfond	-42	-58	-746	-1 615	-1 805	-100
23a Bruk av tidligere års mindreforbruk	0	0	0	0	0	0
23 Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0
24 Sum disp. eller dekning av netto driftsres.	2 232	362	-96	-965	-1 155	550
25 Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0	0	0	0	0	0

§5-4 Bevilgningsoversikt drift, del 2	Årsegnskap 2025	Budsjett 2026	Øk.plan 27	Øk.plan 28	Øk.plan 29	Øk.plan 30
6 Sum bevilgninger drift, netto	216 069	226 398	224 688	223 212	221 747	220 039
Administrasjon (10+11+12+14)	18 747	26 838	26 888	26 438	26 418	26 268
Oppvekst (2*)	101 636	91 135	90 675	89 549	88 398	86 836
Helse (3*)	78 795	77 302	78 102	78 302	79 258	78 412
Samfunn (4*)	20 473	25 124	23 024	22 924	21 674	22 524
Politikk og næring (60+13)	3 859	5 956	5 956	5 956	5 956	5 956
NAV (15)	3 813	2 910	2 910	2 910	2 910	2 910
Økonomi (80)	- 11 255	- 2 867	- 2 867	- 2 867	- 2 867	- 2 867
TOTALT	216 069	226 398	224 688	223 212	221 747	220 039

§5-6 Økonomisk oversikt etter art - drift	Årsegnskap 2025	Budsjett 2026	Øk.plan 27	Øk.plan 28	Øk.plan 29	Øk.plan 30
1 Rammetilskudd	-124 939	-123 839	-124 918	-124 720	-124 715	-124 720
2 Inntekts- og formuesskatt	-82 834	-93 741	-94 418	-94 418	-94 418	-94 418
3 Eiendomsskatt	-10 461	-10 733	-10 639	-10 747	-10 856	-10 966
4 Andre skatteinntekter	0	0	0	0	0	0
5 Andre overføringer og tilskudd fra staten	-9 407	-7 115	-3 795	-2 185	-1 177	-1 010
6 Overføringer og tilskudd fra andre	-33 681	-15 330	-15 330	-15 330	-15 330	-15 330
7 Brukerbetalinger	-7 999	-7 045	-9 291	-9 791	-9 952	-10 099
8 Salgs- og leieinntekter	-16 734	-17 613	-17 613	-17 613	-17 613	-17 613
9 Sum driftsinntekter	-286 055	-275 416	-276 004	-274 804	-274 062	-274 155
10 Lønnsutgifter	149 946	140 726	0	0	0	0
11 Sosiale utgifter	41 294	42 629	0	0	0	0
12 Kjøp av varer og tjenester	70 699	69 244	0	0	0	0
13 Overføring og tilskudd til andre	12 543	13 787	0	0	0	0
14 Avskrivninger	12 585	10 978	12 585	12 585	12 585	12 585
15 Sum driftsutgifter	287 066	277 364	279 507	278 530	277 227	275 666
16 Brutto driftsresultat	1 011	1 948	3 503	3 727	3 166	1 510
17 Renteinntekter	-4 509	-4 215	-4 472	-3 577	-2 726	-2 475
18 Utbytter	-7	0	0	0	0	0
19 Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0	0	0	0
20 Renteutgifter	7 292	6 883	7 250	6 800	6 500	6 200
21 Avdrag på lån	6 565	6 000	6 400	6 600	6 800	6 800
22 Netto finansutgifter	9 341	8 668	9 178	9 823	10 574	10 525
23 Motpost avskrivninger	-12 585	-10 978	-12 585	-12 585	-12 585	-12 585
24 Netto driftsresultat	-2 232	-362	96	965	1 155	-549
Disponering eller dekning av netto driftsresultat:						
25 Overføring til investering	0	650	650	650	650	650
26 Avsetninger bundne driftsfond	3 005	0				
27 Bruk av bundne driftsfond	-731	-230				
28 Avsetninger til disposisjonsfond	0	0				
29 Bruk av disposisjonsfond	-42	-58	-746	-1 615	-1 805	-100
30a Bruk tidl. års regnsk. mindreforbruk						
30 Dekning av tidligere års merforbruk i driftsregnskaper	0	0	0	0	0	0
31 Sum disponeringer eller dekning av netto driftsres.	2 232	362	-96	-965	-1 155	550
32 Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0	0	0	0	0	0

Driftstiltak			Utgifter				Inntekter			
Ansvar	Funksjon		2027	2028	2029	2030	2027	2028	2029	2030
11	1209	Microsoft lisenser	200	200	200	200	-	-	-	-
15	2811	Flyktning	-300	-600	-900	-900	-	-	-	-
21	2020	50 % fagarbeider	-	-	-	-	-	-	-	-
21	2020	Pedagog på barneskolen	-190	-455	-455	-455	-	-	-	-
21	2020	Språkpedagog	-167	-400	-400	-400	-	-	-	-
21	2020	Inn på tunet	-121	-290	-290	-290	-	-	-	-
24	2020	Pedagoger i grunnskolen	-	-458	-1 100	-1 100	-	-	-	-
26	2010	Fagarbeider Loppedåpan	721	721	421	-	-53	-53	-31	-
26	2013	2 fagarbeidere Sagaenge	1 442	1 442	841	-	-39	-39	-23	-
27	2510	50 % familikonsulent	-	-	-	-	-	-	-	-
27	2520	Avvikling institusjon	-1 700	-1 700	-1 700	-1 700	-	-	-	-
30	2530	Økte utgifter IT lisenser nytt EPJ	150	150	150	150	-	-	-	-
30	2530	Helseadministrasjon	950	950	950	950	-	-	-	-
30	2580	Økning av ansatte i hjemmetjensten	-	-	910	910	-	-	-	-
34	2320	Helsestasjon for ungdom	-	-	-300	-300	-	-	-	-
34	2420	Psykisk helsearbeider barn og unge	300	500	600	-	-	-	-	-
40	3020	Økte gebyr byggesak	-200	-200	-200	-200	-	-	-	-
40	3030	Økte gebyr kart	-100	-100	-100	-100	-	-	-	-
41	3320	Asfaltering	-200	200	-200	200	-	-	-	-
44	3500	PLS Catobekk	-100	-100	-100	-100	-	-	-	-
44	xxxx	Økte inntekter selvkost	-	-	-	-	-1 200	-1 700	-1 900	-2 100
45	2652	Maling utvendig Slemdalsveien 9	200	-	-	-	-	-	-	-
45	2652	Maling utvendig Rødveien 3a og b	-	200	-	-	-	-	-	-
45	2652	Mølleåsen beising	-	-	150	-	-	-	-	-
45	2653	Male omsorgsboliger utvendig	-	-	-	200	-	-	-	-
45	xxxx	Strøm	-500	-500	-500	-500	-	-	-	-
60	1001	Ordfører	-	-	130	130	-	-	-	-
60	1003	Valg	150	-	150	-	-	-	-	-
		SUM	536	-440	-1 743	-3 305	-1 292	-1 792	-1 954	-2 100

Netto driftsresultat ¹⁵

	Regn25	Bud26	Øk.plan 27	Øk.plan 28	Øk.plan 29	Øk.plan 30
Netto driftsresultat	0,8 %	0,1 %	0,0 %	-0,4 %	-0,4 %	0,2 %

Dekningsgrad for kommunaltekniske tjenester ¹⁶

	Regn25	Bud26	Øk.plan 27	Øk.plan 28	Øk.plan 29	Øk.plan 30
Vann	100	100	100	100	100	100
Kloakk (avløp)	100	100	100	100	100	100
Renovasjon	100	100	100	100	100	100
Feiing (brann)	100	100	100	100	100	100

Renteutgifter og gjeldsavdrag

Tall i 1000 kroner	Regn25	Bud26	Øk.plan 27	Øk.plan 28	Øk.plan 29	Øk.plan 30
Netto renteutgifter	2 783	2 668	2 778	3 223	3 774	3 725
Netto gjeldsavdrag	6 565	6 000	6 400	6 600	6 800	6 800
Sum renteutgifter og gjeldsavdrag	9 348	8 668	9 178	9 823	10 574	10 525

§ 5-7 Oversikt over gjeld og andre vesentlige langsiktige forpliktelser

Gjeld	Regn25	Bud26	Øk.plan 27	Øk.plan 28	Øk.plan 29	Øk.plan 30
Langsiktig gjeld (inkl. pensjon)	517 416	524 476	524 836	512 016	513 816	513 616
Lån	149 856	156 916	164 336	158 936	155 336	151 536
Herav sertifikatlån	64 180	64 180	64 180	64 180	64 180	64 180

Garantiansvar	Opprinnelig lånebeløp	Regn25	Bud26	Øk.plan 27	Øk.plan 28	Øk.plan 29	Øk.plan 30	Utløpsdato
RiG, Selskapsavtalen, Rammelån	200 000	4 580						
RiG, Selskapsavtalen, Tomt og bygg	26 000	397	387	377	366	356	345	09.03.2064
RiG, Selskapsavtalen, Ombygg adm.bygg	6 350	18	16	15	13	11	9	19.10.2027
RiG, Selskapsavtalen, Maskiner	8 700	104	96	88	80	72	64	09.10.2031
RiG, Selskapsavtalen, Prosj. ny gjenvinningsstasjon	2 400	35	29	23	17	11	5	09.10.2036
RiG, Selskapsavtalen, Elektronisk adressebrikke	7 300	63	55	47	39	31	23	09.10.2028
RiG, Selskapsavtalen	1 442	26	22	18	14	10	6	18.10.2032
RiG, Selskapsavtalen	2 600	52	32					01.04.2026
RiG, Selskapsavtalen	2 500	50	42	34	26	18	10	03.04.2034
Garanti gitt til Siljan menighetsråd, kirke	194	13	11					26.09.2026
Garanti gitt til Siljan menighetsråd, varmeanlegg	300	98	90	83	75	68	60	19.12.2031
Garanti gitt til Siljan menighetsråd, sprinkleranlegg	1 475	635	564	494	423	353	282	07.07.2034
Sum garantiansvar		1 490	1 345	1 177	1 053	929	805	

Arbeidskapital og fond

Arbeidskapital	Regn25	Bud26	Øk.plan 27	Øk.plan 28	Øk.plan 29	Øk.plan 30
Arbeidskapital	80 591	69 103	51 557	49 142	46 538	45 637
Arbeidskapital i % av brutto driftsinntekter	28,2 %	25,1 %	18,7 %	17,9 %	17,0 %	16,6 %
Fond						
Fond. Utgående balanse.	67 147	55 659	38 113	35 698	33 093	32 193
Herav disposisjonsfond	24 736	24 678	23 933	22 318	20 513	20 413

¹⁵ Netto driftsresultat i % av sum driftsinntekter ex renter.

¹⁶ Dekningsgraden er korrigert for bruk eller avsetning til bundne driftsfond.

Avslutning

Økonomiplanen gir prioriteringer i kommende fireårsperiode, og planen er bindende for kommunens økonomiforvaltning iht. kommunelovens § 44. Planen oppfylder de formelle krav til driftsbalanse. Disposisjonsfond vil ved utgangen av planperioden estimeres til å være 18,2 millioner kroner og ubundne investeringsfond estimeres til å være 2,7 millioner kroner. Netto verdi ved salg av tomter i prosjekt Heiveien III føres på ubundne investeringsfond. Når prosjektet avsluttes vil det gjøres en avregning mot avdrag lån siden prosjektet er selvfinansierende. I praksis vil dermed ikke hele fondsbeløpet være disponibelt. Alternativt dekkes beløpet via de ordinære lånevdragene på prosjektet.

Det budsjetteres med bruk av ubundne investeringsfond, eller Skagerak fondet som det kalles, til prosjektet for sentrumsbygg. Dette tilsvarer 24 millioner kroner. Løpende IKT prosjekter finansieres også av ubundne investeringsfond. Resterende investeringsprosjekter i økonomiplanperioden finansieres ved bruk av lån

Disposisjonsfondet tilsvarer 6,6 % av driftsinntektene ved periodens slutt. Disposisjonsfondet anbefales å ligge mellom 5 – 10 % av driftsinntektene for at kommunen skal ha en moderat til god økonomisk handlefrihet. Det er budsjettet med netto bruk av disposisjonsfond i planperioden på til sammen 4,3 millioner kroner, og det vil etter all erfaring belastes noe på disposisjonsfond gjennom planperioden som ikke er kjent per dags dato. Det er nødvendig å ha midler tilgjengelig på ubundne fond for å kunne håndtere uforutsette utgifter gjennom planperioden. Det er ikke bærekraftig bruk av disposisjonsfond gjennom perioden og kommunen vil ha en lavere grad av handlefrihet og økonomisk trygghet som følge av dette.

Netto driftsresultat varierer gjennom planperioden, og anbefalt nivå på 1,75 % netto driftsresultat i % av sum driftsinntekter er ikke nådd. På tross av økt rammeoverføring er det fortsatt nødvendig med en effektiv tjenesteproduksjon og arbeid for å påvirke inntektssiden for å gi gode tjenester og riktige nivå på tjenestene til Siljans befolkning. Siljan kommune må fortsatt ha fokus på å organisere og drive kommunen nøkternt for å sikre bærekraft over tid.